

שם און יפַת און א ניאָן •

๑

עם לאָוט אַ קְוֵל גְּלוֹפְסָק פָּזָן יְהִי הַלְּרָעָן, אַ גְּנַשְׁרַי בְּיוּ דָעַם
אַבְּעַטְעַן הַיְמָעַל! נִישְׁטָם עַם בְּרַעֲנַט דָּאָרָט, נִישְׁטָם גְּנוּלִינִיט וְעַנְעַן אַ
בְּעַקְאַלְעַן, חַלְילָה! דָּאָס אַיְזָאָקְוֵל, וְזַי גְּנוּוּהַגְּנַטְלִיהָ, פָּזָן יְוִידִישַׁ
קִינְדְּרָעָר אַיְזָפְּ דָעַם וְאַגְּנוּאָל אַיְהָרָעָן. יְוִידְעַלְעַק לְזִיקְפָּעָן הַעֲנָרוּסָם-פְּעַמְצָוָם
נַאֲר אַחְוָן אַ נְשָׁמָה, בְּעַלְאַדְעַן מִיט וְעַקְלִילָה, מִיט קְלַטְקָעָם אַזְּן פְּעַקְלָעָה,
צְוִישָׁעָן זַי טְוִיטְשָׁעָן זַיְךְ, נִישְׁטָם טְוִיטָם נִישְׁטָם לְעַבְעַדְוִיג. וְיִבְעַר, פְּלָאנָן-
שְׁעַנְדִּיג זַיְךְ אַיְזָן דִּי בְּעַבְעַלְעָם, מִיט עַזְּמַעְלַעְק אַיְזָפְּ דִּי הַעֲנָר אַזְּן מִיט
קְלִילָעָה, וְיִנְעַדְיִינָעָ קִינְדְּרָעָה זַי בְּיִ דָעַר וּוּיט. סִיאָז אַ לְיִזְעַנְיִישַׁ,
אַ שְׁרִיְעַנְיִישַׁ, אַ שְׁטוּפְעַנְיִישַׁ, אַ אַנְבְּרַעְטַעְנִישַׁ אַיְזָפְּ פִּיטָם, אַ שְׁמוּסְעַנְיִישַׁ
אַיְזָן רַוקָּעָן, אַיְזָן דִּי זְוִיטָעָן. אַ קְלַעְטְּעַרְנִישַׁ אַיְזָפְּ אַלְעַפְּ תִּיעַר, אַ דְרַאְפָעָק
זַיְךְ אַיְזָפְּ דִּי גְּלִיכְעַזְעַטְעַלְעַה וְאַגְּנָעָנָעָס פָּזָן דְרַטְעַן קְלָאמָס. אַיְנְשְׁטָעָן-
לְעַנְדִּיג זַיְךְ דָאָס לְעַבְעָן, בְּרוּ צַוְּפָעַחְאָפָעָן דָאָרטָם עַרְטָעָר בְּיִצְחַיְתָעָם.

אַיְזָן אַיְזָה, מְעַנְדָּעַלִי מְזָרְ סְקָרִים, בְּעַלְאַדְעַן מִיט חֶגְזִים, מִיט
אַלְעַ מִינְעַ פְּלִים, גְּנוּרַט אַן מִינְעַ לְעַנְדָּעַן אַיְזָן יְאַגְּ מִיךְ אַזְּן קְנִיעַ מִיךְ
אַזְּן בּוֹקְ מִיךְ אַזְּן קְלַעְטָעָר אַיְנָאַיְנָעָם מִטְאַקְיַי מִיט אַחְיָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
מִינְעַנְדִּיג, מְסַתְּמָאָז בְּעַדְרָאָף עַם אַזְּוֵי אַזְּוֵי זַיְין — דָאָס אַיְזָן דָאָה גְּנוּוּן
בְּזִין עַרְשְׁטָעָר אַרְוִיסְקָאָהָר מִטְדָעַס אַיְזְיַעַנְבָּאָהָן. נַאֲהָ גְּנוּוּן אַ פְּרִיזָן.
אַ שְׁטִיקָעָל חִידָשָׁ אַיְזָרְ מִיר יְאָאַטְיָלוּ גְּנוּוּן — וְזַי קְומָטָם עַם, אַזְּ בְּשָׁעָה
שִׁיר, יְוִידִישַׁ קִינְדְּרָעָר, יְאַגְּנָעָן, אַיְלָעָן, וְזַי דִּי צְוָטוּמָעַלְעָטָע, אַרְיַינְזָוָהָפָעָן

זיך דראפטאמ איז די וואנגאנעם, מורה-האבענדייג, טאמער וועלען מיר,
חס-וישלום. פערשטעטגען, און קוקען בשעה מעשה אין די קאנרכט-ע-עם
מייט גרויס דורך-ארץ, עפֿים ווי מיט אונגעבעט: האט רחמנות אין לאט
אונז פאהרען! — את דענסטמאָל גראָר שפאָזירען זיך יונע פאסאֹושירען
פָּנִּין די אַימָּות הָעוֹלָם נָאָנֶן רְוִהִינְג אַהֲרֹן-אַהֲרֹן פָּאָרְלִיִּי
גענדיג די הענד אַהֲרֹנְטָעַר, און ערשות נאָכָּן דְּרִיטָעַן קְלוֹנָג גַּעַהַען בְּ
זיך אַדְּרִין דְּקָא גַּעַלְאָסָעַן?

אייבערקִים-ענדייג, מיט דעם אויבערשטעטן הילף, דאס אַרְיַינְטְּקָלְעַן
זיך אָוּן וואָנָאָן אָן טּוֹמְלָעַנִּישׁ, אַיִּן שְׁטוֹפְּעַנִּישׁ, הַזְּבַשׁ זיך אָנִי אַיִּינְ
קָאָפְּרִיעַהָעַנִּישׁ, אַזְּבוּנִישׁ עַרְטָעַר דָּרָאַת, אַטְּיַלְּ דִּינְטָס מּוֹל זַי
אָן בְּעֻזְעַן זיך באָלְדָּטָקִי, אָן אַטְּיַלְּ בְּלְאָנְקָעַן זיך, גַּעַבָּעַן, אַרְוֹטָן,
חוּי די פָּאָרוֹאָנְגָּלְטָעַ, נִישְׁתְּ צַו גַּעַפְּנִעַן פָּאָר זיך אַטְּקָוּם טְנוֹחָהָ
אַיְוֹרְעַנָּעַ, אַבְּרִיאַתְּפִּיכְּלִינְגָּעַ, אַלְאָנְגָּנְזִוְּנִינְגָּעַ, מיט אַטְּיַלְּ אַוְיָפְּ שְׁרוּפָע
שְׁטוֹפְּטָזיך אָן טִיר אַרְיִין, שְׁטוֹפְּעַנְדָּרְגָּן פָּאָרוֹאָיִם פָּקְלָעַן טִימָט בְּעַבְעַן
לָעַם, אָוּן באָלְדָּבִים אַרְיַינְשְׁטוֹפְּעַן זיך דְּרָעְמִיט פָּאָלָט די דָּרְיוֹתִי
אַנְדָּרָעַר, אַוְיסְצִיחָעַנְדָּרְגָּן זיך ווי גְּרוּסִי זַי אַיִּין, פָּאָפְּעַטָּן, מָאָכָּת מִיט די
זְוִיתָעַן, טָאָקי נָאָר ווי אַנְעַפְּעַנְטָעַטָּר אַרְנְדוּק אַוְיִפְּן מָאָרָק פָּאָרְפָּסָתָ
וּוִי באָלְדָּמָעָן בִּינְדָּט אַיִּהְמָ אַפְּ דִּי פְּסִילָעַן, אַרְיַינְטָרָאָנְדָּרְגָּן אַיִּהְמָ אָנִי
שְׁטוֹבָעַ, צִיהָתָר זיך אַיִּחְטָ לְגַעַנְדָּרְגָּן אַוְיָפְּ דָּרָעַ רְדָר מִיט אַוְיסְצִיחָעַרְיִיטָע
פְּלִינְגָּל, אַפְּעַרְדִּיסָּעַן קָעְפְּלִי אָן אַפְּעַן פִּיסְקָעַל אָן פָּאָכְּטָ מִיטָּן גַּעַולָּל,
אַוְמְרוּקְעַנְדָּרְגָּן זיך אָינְ אַלְעָזְוִיתָעַן, נָאָך דָּרָעַ דָּאוּנְגָּר יְוֹדָעַן וּוִיְוָסָז זיך
נָאָך אַיְוֹרְעַנָּעַ מִיטָּבָעַגְוָוָאָנָד אָוּן גַּעַנְצָעָ פָּקְלָעַן שְׁמָאָטָעָן, אַוְטָ
דָּרְעַהָעַנְדָּרְגָּן דָּעַם קָאָט צַו אַיְהָרָעָ קִינְדָּרָע אָוּן שְׁרִיְעַנְדָּרְגָּן צַו זַי אַוְיָפְּ
אַקְוֹל: נִיכְעָר, נִיכְעָר! אָט די יְוֹדָעַנָּעָ דָּאָט אַיִּיר זַיְן לְבָעָר נָאָמָעָן
בְּעַשְׂעַהָרָת צַו וַיְצַעַן מִיט אַיִּהְרָ, מִיט אַיִּירָמָן אָוּן אַיִּהְרָעָ קִינְדָּרָעָלָעָן
אָוּן קוּוּטְשָׁעַנִּישׁ, אָוּן עַנְשָׁאָפָּט, אַרְוֹמְגָּרְגָּעָלָט מִיטָּלְקָמָקָעָן, מִיטָּ
בְּעַבְעַכְעַם ווי מיט אַמְּיִיר.

על סְפָּסְלִי הוֹאָנָגָן, אַוְיָפְּ די בִּינְקָ פּוֹנִים וּוָאָנָאָן, שָׁם יְשָׁבָנוּ
זְעַנְעַן טִיר. יְדָעַן, גַּעַוְעַסְעַן אָוּן טִיכְעַן שְׁווֹיִם הָאָט זיך פּוֹן אַיִּן
גַּעַנְאָסְעַן, מְשֻׁוְנָה ווּילְד אָוּן מִיר אַוְמְגָעְקָטָעָן די נְסִיָּה מִיטָּ דָעַט
אַיְזָעַנְבָּהָרָן אָוּן אַלְפְּרִינְגָּ, וּוּסָמָּפָּאָר מִינְעָ אַוְיִגְעָן דָּרָאַת, סְפִּיאָן מִיר
עַנְגָּ, עַסְקִיעַשְׁתָּט אַשְׁרָעָק, אָוּן אַיִּיך זיך זַי אַנוֹלָט, מֹרָא-הָאָבָעַנְדִּיגָּ
זַי אַיִּירָצְטָאן, אָוּן שְׁוֹזִין. אַמָּלָ, אָוּן זַיְן פְּלִינְגָּ פָּאָהָרָעָן טִיטָּ
סְפִּין פָּעָרָד אָוּן וּוּגְנָעַלָּע אַיְבָּעָר דָעַר וּוּלָטָ, אָוּן מִיר דָאָס וַיְצַעַן אַלְיָנָ

געה-זעיגערט צווישען די פֿעלעהַך סְקָרִים נָאָר נִוְשְׁתָ שְׁוֹועָר גַּעַוּעַן, חַלְילָה. חַעַר שְׁטוּעַסְטַ שְׂוֹיזְעַן — דָּאָס אַיְן גַּעַוּעַן נָאָר כְּחַהָה נְקַשּׁוֹת. וּעַר סְאיַי גַּעַוּעַן אָגְנַטְעַרְוּעַנְעַט, זְוַמְעַר אַיְן די גְּרוּסָהָזְעַן, תְּמוֹז, אַ שְׁטִינְגֶּר, וּעַן רְעַר רְבּוֹנוֹ שֶׁל עַולְם צִיחָת אַרְזִים די זְוַן קְוַן דָּעַר קְוַטְעַרְקָאָס, עַס בְּרַעַנט, עַס סְמָאַלְיָעַט אַיְן עַר לְגַט זִיְהָ צְוַלְיָגָט אַזְיָפָן וְאַגְּנָעַן מִיט דָּעַט פְּנִים אַרְאָבָ, וַיְיָ אַיְהָ, אַיְן שְׂוֹיזְעַט — אַט אַעֲלְקָעָר וּוַיסְט דָּעַט טָעַט קְוַן אַ גְּנוּטָעַן שְׂוֹויִים אַיְן זַיְן לְעַבְעַן זַיְן וְאַגְּנָעַן. אַצְיָונְד אַבְּעַר אַיְהָ נָאָר נִשְׁתָּת דָּאָס, נִשְׁתָּת דָּעַר טָעַט קְוַן שְׂוֹויִים, וּוָסָס אַמְּאָל. אַזְיָד דָּאָס וְזַעַעַן צְוַיְּנְקָעַקְוּעַכְשָׁת אַיְן קְעַ, נְעַהַמְטַ-זַּיְהָ אַשְׁטִיק גַּעַוּנָר. אַיְהָ הַזְּבָ-אַן צַוְּקָעַרְעָן, אַ קְשָׁיא אַזְיָפָן אַ מעַשָּׁה, אַפְּשָׁר הַאָט מִיר זַיְהָ, בְּעֻזְנְתִּינוֹת הַרְבִּים, אַיְבְּעַרְנְעַבְּיְטָעַן די יְוּדִישָׁע נְאַטְרָה אַיְן נִשְׁתָּת אַיְהָ טְוִינָג, נִשְׁתָּת אַיְהָ בֵּין וּוּרְנָה מַעַהְרָה זְוַחָה צַוְּקָעַן זַיְן זַיְן צַוְּקָעַן אַיְהָ קְעַנְעַן אַיְן עַנְשָׁאָקָט וְזַעַעַן אַיְן שְׂוֹיזְעַן — מִיט וּוּלְעַד הַשְּׁמַיְמָה-יְתִבְרָךְ הַאָט גַּעַלְיְטוּלִינְט זַיְן קְאָלָק יְשָׁרָאֵל. נָאָר דָּאָס בְּעַגְעַהָן זַיְהָ קְוַן דָּעַט קְאַנְדוּקְטָאָר מִיט די פְּאַסְאַזְרָעָן, די אַזְיָקְהִירְזָגָן קְוַן די פְּאַסְאַזְרָעָן אַיְנָעָר מִיט דָּעַט צְוַיְּיְמָעָן, אַיְן דָּאָס עַנְמָה-נְקָשָׁה, וּוָסָס אַיְהָ הַאָבָה צְיוּנָנָעָ. נְמָעָן אַיְן דָּעַר קְוַן צַעַר צִיְּטָה, הַאָבָעָן מִיר גַּעַנְעַבְעָן צַוְּקָעַרְשָׁטָעָהָן, אַיְן דִּי עַנְדְּרָוָנָג אַיְן נִשְׁתָּת חַלְילָה, אַיְן מִיר וּלְבָכָט, אַיְן מִין נְאַטְרָה, וּוָסָס דְּעַן ? נְאַנְצָאַיְנְלָאָה : דָּעַר אַרטָּק אַהֲרָעָן הַאָט זַיְהָ קְוַן דָּעַט קְאַנְדוּקְטָאָר מִיט פְּאַסְאַזְרָעָן, די אַזְיָקְהִירְזָגָן קְוַן די פְּאַסְאַזְרָעָן קְעַנְעַן אַיְן דָּעַר קְעַרְגְּלִילְיְהָעָן דָּעַט פְּאַרְצִיְּטִינְגָּעָן קְאַהֲרָעָן אַיְן בְּיַדְעָן מִיט הַיְנְטִינְגָּעָן קְאַהֲרָעָן אַזְיָפָן. אַמְּאָל אַיְן בּוֹידָר בֵּין אַיְהָ מִיר גַּעַוּעַן מִינְגָּר אַיְן דָּעַר וּוְיַלְעָן אַיְן גַּעַוּעַן מִינְגָּר, בֵּין מִיר גַּעַוּעַן אַגְּנָזְעַר פְּרִיזָן. הַאָט זַיְהָ גַּעַמְלָאָט אַכְּאָל, עַס וּוּרְטָעָן עַגְּנָעָל אַגְּנָעָעָצְטָע פְּאַרְשָׁזָוָנָעָן, פְּסָס בְּיַט פִּים וּוּרְעָרָן צְוַאַמְעַנְגַּעַלְקָטָעָן, מִינְגָּעָן. דִּיְנָעָן — אַלְעָן אַיְינָס, אַיְן מִעְן גַּעַלְגִּינְט זַיְהָ אַיְן דָּעַר קְלָעָהָם, אַיְינְגָּעָן. פְּרָעָסְט וּוּי הַעֲרִינָג אַיְן קְאָס, אַיְן דָּאָה די בְּרִורָה בַּיְ אַוְנוֹ : וּוְיַלְעָן יוֹצֵט מִעְן אַיְן צְרוֹת, לְאַזְעַנְדָרָג זַיְהָ פְּינְיְנְגָעָן ; אַלְאָ וּוְיַלְעָן עַולְם הַהָה אַבְּיַעַל קְרִילְט מִעְן אַרְאָבָ, וּוּרָן וּוּרְהָרָט אַזְיָה ? אַיְן מִעְן גַּעַת זַיְהָ צַוְּסָם, די נְאַנְצָע עַד אַיְן קְאָר אַוְנוֹ קְרִיְיָ. אַט די בְּרִורָה אַלְיָין אַזְיָה קְעַן בְּאָן וּוָסָס אַיְהָ וּוְיַלְעָן, לְאַזְעַטְמָרָן נִשְׁתָּת קְהִלְעָן אַזְיָי יְסָרוּם, אַיְן נְעַם וַיְיָ אַיְן פְּאָר לְיַעַב . נִיט אַזְיָ אַבְּעַר אַיְן אַזְיָפָן דָּעַט בָּאָהָן : דָּאַרְטָעָן בֵּין אַיְהָ נִשְׁתָּת מִינְגָּר אַיְן מִין וּוְיַלְעָן נִשְׁתָּת מִינְגָּר ; אַיְהָ בֵּין קְעַרְקִיְּט צַוְּסָם דָּעַט מְעַשְׁנָעָם קְנַעַפְעָל, צַוְּסָם קְאַנְדוּקְטָאָר, הַיְסָט עַס, מִיט לְיַיְבָ-אַיְן-לְעַבְעָן, מִיט הַאָקָ-אַיְן-פָּאָק, אַיְהָ פִּיהָל מִיךְ עַפְס וַיְיָ אַיְן

הקלישה, נישט צו טהארען אַרְוִיסְרִיכְעַן זיךְ פֿונִים עַנְגָּנוּשׁ תְּרִי אַפְּלִי אַזְּיַף אַ רְגָּעַ.

און דאס אַינְגָּעָן טָקִי אַיזְּיַקְּ מִיטְּזַן שְׁוֹיזְּעַן. עַם אַיזְּ נִישְׁט גְּלִיְךְ, אַזְּ מַעַן שְׁוֹיזְּטַמִּין גְּוֹטְעַן וְיַילְעַן צוֹ אַזְּ מַעַן שְׁוֹיזְּטַמִּין, וְיַילְעַן כֹּזוֹ שְׁוֹיזְּעַן.

און נָאָה אַ חְילּוֹק אַיזְּ דָאָ: דָעַר וְאַגְּנָעַן אַיזְּ וְיַי אַ קְלִינְעַ קָלְאָנְעַ פָּונְ גַּעֲצָעַהְלָטָעַ מַעְנְשָׁעַן, וְיַסְּ וְוַעֲרָעַן אַין וְעַגְּ צְוִישָׁעַן זַיְךְ וְיַי אַיְן גְּעוּנְדַּר. מַעַן פְּאַחֲרַת זַיְךְ פָּאַמְּלִיקָה, פָּאַמְּלִיקָה, נִשְׁטַמְּ גַּעֲאַלְטַלְט — וְיַדְיַיְנְדַּר. מַעַן עַרְבַּי בּוֹקָר, אַון עַס וְוַעֲרַת אַוְעַנְד אַון עַס וְוַעֲרַת בְּטַגְבָּעַן — יְוּם אַחֲרַ אַיְן טָאנְג, צְוַיְיַי טָאנְג, דָרְיַי טָאנְג, אַזְּ אַזְּיַי דָאָ גַּעֲגָגְגַּטְיַי צְוַיְיַי אַיְן טָאנְג, צְוַיְיַי טָאנְג, צְוַיְיַי אַיְלְקִין וְעַגְּ. דָעַר הַיְמָעַל אַיזְּ וְיַי קוּקָעַן זַיְךְ, צוֹ בְּעַטְרָאַלְטָעַן אַלְסְדִּינְג אַיְלְקִין וְעַגְּ. אַ בְּלִיעָר פְּאַרְהָאָגָגָן אַיְסְגָּעָשְׁפִּירַיְתְּ אַיְבָּעַר דִּי קָעַפְּ, פְּעַלְדָּעַר וְיַי שְׁעַנְעַ פָּאַנְאָרָאַמָּעַם פְּאַרְנָהָמָעַן דִּי אַיְנָעַן מִיטְּ תְּבָאוֹת אַון קְרִיְמָעַלְצָעַר אַלְלָעָלִיְיַי. מַאַטְמַט זַיְךְ אַ מַּאַל, דָעַר וְאַגְּנָעַן קַעְרָהָרָת זַיְךְ אַיְבָּעַר, מַעַן פְּאַלְטַמְּ אַרְיַין אַזְּ אַ קְאַנְאָוּעַ, מִילָּא אַיזְּ אַזְּיַקְּ צוֹ דָעַרְלִידָעַן. דִּי עַרְדַּ גַּעַמְטַ-אַזְּיַף וְיַי אַ גַּעַטְרִיעַ מַאַטְמַעְ אַיְהָרָעַ קַיְנָדָעַר צוֹ זַיְךְ אַזְּ שְׂזִים אַרְיַין. מַעַן לִינְט זַיְךְ אַזְּוִי, אַיְבָּגְּלִילְעַדְרִיגְּ דִּי בְּיַנְעַר אַזְּיַף אַיְהָרָ, בַּיְן מַעַן שְׁטָעַהַת-אַזְּיַף. אַקְעָגָעַן-וְשָׁעַ אַבְּרַר דָעַר בְּאַדְנָן—עַר אַיזְּ וְיַי אַ פְּאַחֲרָעַנְדִּינְעַ שְׁלִיהָעַנְדִּינְגַּעַן נְוִיְסִעְעַ שְׁתָאָדָט, מִיטְּ אַיְהָרָעַ טְמָעַל אַזְּ אַזְּנָדָעַר ; מִיטְּ אַיְהָרָעַ אַיְנוֹוָאַיְנָעַר פָּונְ פְּאַרְשִׁידָעַנְעַ קָלָאַסְעַן, אַזְּ אַ פְּאַרְשִׁידָעַנְעַ נְרָאַדְעַן מִיטְּ וְיַיְעַר קְנָאָהָה, שְׁנָאָה, קָאַנְקוּרָעַן אַזְּ קָרִינְגָּרִיְיַי. מַעַן פְּלִיהָתָ, מַעַן נִשְׁטַמְּ צְוַיְיַי אַזְּ וְיַיְלָט, נִשְׁטַמְּ רָעַלְטַ אַנְצְּזָקָעַן דִּי שְׁעַנְעַ נָאָטוֹרָ, אַזְּ נִשְׁטַמְּ צְוַיְיַי וְיַיְסָעַן דִּי עַרְטָעַר, וְזָאוּ מַעַן אַיזְּ פְּלִינְקָ דָוְרְגָּעַפְּאַהָרָעַן, מִיטְּ אַלְסְדִּינְגַּעַן וְזָם דָאָרטַ.

דָעַר מִמוֹנָה אַזְּיַף דִּי תְּקִיעָות הַאָט גַּעַמְאַטְמַט אַ תְּקִיעָה גַּדְולָה, אַ קְלִינְגָּ, הַיִּסְטַמְּ עַם, אַון דָעַר צָוְגָּ אַיזְּ זַיְךְ אַזְּוֹעַקְ, אַלְעַמְעַנְסָ פְּנִיםְעַר הַאָבָעָן זַיְךְ וְיַי אַגְּמָנְגָּבְיטָעַן, גַּעַוְאַדְרָעַן قְּרָעַהְלִיכְעַר, אַבְּיַי פְּרָחָאַפְּטַ, אַבְּיַי טָעַן פְּאַחֲרַת שְׁוִין. מַעַן הַיְבָטָא אַזְּיַנְעַר דָעַם צְוַיְיַטְעַן בְּעַטְרָאַלְטָעַן אַזְּ אַזְּיַסְקָרָעַנְעַן : פָּונְ וְאַגְּנָעַן אַיזְּ אַזְּיַדְמַ ? וְוַהְיַן פְּאַחֲרַת בְּעַן ? מִיטְּ אַזְּ אַזְּיַסְקָרָעַנְעַן טְעַן ? דָאָס, יְעַנְץ, וְלְדוֹמָה, וְיַי דָעַר שְׁטִינְגָּעַר פָּונְ יְזָדָעַן חָאָס הַאַנְדָעַלְטָעַן ? וְזָקְטָעַן קְרֹזְבִּים, וְיַיְטָעַן וְעַרְעַן נָהָהָעַן, אַזְּ אַזְּנְבָעַקְאַנְטָעַן אַיזְּ ? פְּרָעַמְדָעַן וְעַרְעַן אַיְנָעַר דָעַם צְוַיְיַטְעַן מִיטְּזַן נָאָמָעַן, גְּלִיְךְ וְיַי שְׁעַקְאַנְטָעַן. מַעַן וְזָקְטָעַן פָּונְ תְּרִיְהָעָר. חַיְם עַקְעָנְטָן זַיְנְ רְעַנְצָעַל, גַּעַמְטַ אַרְזָים שְׁנָאָפָס, טְרִינְקָט אַלְיַיְן אַיזְּ מַכְבֵּר שְׁמוֹאָלִין ; אַזְּ שְׁמוֹאָל גַּעַמְטַ

שם און יָת אַן אַוְאָגָּש

ארזים פרזיט, ציבעלע, ושאר-ירקיות און ניט חיסטן, און ס'איו ליהודים, לעבעידינג-טראחלייך ! שמעריל ניט איבער אונשלען געלט, ער זאל זיך מטרח זיין אַבגעבען עם דעם מהותן ווינעם דאָרט אַין זיין שטעדייל, און רואבן שיקט דורך שטענונגען בריעף און רעלענונגען צו לי דעם קראמער אַין האַנדַּרְקְּוּעַ, און דער גאנצער ווֹאנְגָּן אַין געווארען אַ מאָרָק, אַ וִירָר, דִּי קָוְדָּמָר יִשְׂרָאֵל טָאָכָּעָן גַּעֲשַׁעַטְתָּעָן, זַעַנְעָן יְזָקָעָן עוֹסֶק אַיְנָעֶר מִיט דֻּעָם אַנדַּעַרְעָן אַין פְּרָנָסָה, אַלְעָם דִּי דִּיְרָעָן, עַמְּתָהָט יְזָקָעָן אַין עַמְּקָלָט זַיךְ וְיַיךְ אַין אַקְּסָעָל. אַוְיָף מִיר הָאָט אַוְיָךְ אַגְּנָעָנִיכְנָן דער חַשְׁק צָום מסחר, אַין אַיְךְ הָאָב גַּעַוְאָלָט אַוְיָטְבִּינְדָּן טִיעָם פְּעַקְיָעָה סְפָּרוּם, טָאָמָעָר וּעְלָל אַיְךְ עַפְּסִים לְיְזָעָן ; אַפְּגָּעָר דִּי פְּעַקְלָעָה זַעַנְעָן גַּעַוְעָן אַזְוִי קָעָרְלִיְגָּט מִיט אַנדַּעַרְעָן, אַזְוִי גַּעַוְעָן אַונְמַעְגְּלִיךְ וְיַי אַרְזָכָזָה בַּעֲקוּמָעָן. אַיְךְ בֵּין אַבְגָּנוּנָאָסָעָן גַּעַוְאָרָעָן מִיט שְׂוִיָּים שְׁלַעַפְּנִידָרִים וְיַי — אַין גַּאֲרִינִישָׂת. שְׁוֹעָר גַּעַוְעָן צָו בַּעֲקוּמָעָן. בֵּין אַיְךְ אַבְהָעָנְדִּיג, אַין אַיְנָעָץְרָה, וְיַי-סְיָאוּן גַּעַוְעָסָעָן אַיְלָעָן שָׁאָרָף פְּגָוִים בַּיְנָקָעָל, בַּעֲטַרְאַלְטַעְנְדִּיג דִּי פָּאַרְשְׁוִינְגָן, מִיט וּלְלָעָם מִיר אַיְםָגְּנָעָקְּמוּן צָו וִיצְעָן צְנוּנִיכְ . גַּעַשְׁטִיקָט אַינְאַיְינָעָם.

אַקְעָגָעָן מִיר, זַה אַיְךְ, אַוְיָף אַ נְּרוֹזְסָעָר קִישְׁעָן, פָּנָן וּלְלָעָר עַמְּלִיהָעָן פְּעַדְעָרָעָן, וַיַּצְטַּב בַּעֲטַרְיִיפְּט אַ דָּאָרָעָ יְזָרְעָנָעָ, הָוִית אַין בִּין, דִּי נָאָז אַ דִּינָּע, אַיְנָעָן אַיְנָעָנְרָאָבָעָן, לִיפְעָן פְּאַרְטְּרִיקְעָנָטָע אַין דַּעַם פְּנִים בְּלִיְּךְ, אַוְיָסְגָּזְיָוָעָן צּוֹקְנִיתְשָׁת וְיַי אַגְּבָּרָאָטְעָנָעָר עַפְּעָל. זַיְנָט יַי אַיְוָרִין, הָאָט יַי קִין בְּרָהָתְעָ מִינָּט פָּנָן אַיְרָהָרָ קִינְדָּרָ ; וְיַי טָוְמָלָעָן אַיְדָר אַין אַקְּטָמָט מִיט זַיְעָרָעָ פְּלָאָגָעָן, מִיט זַיְעָרָעָ קִינְדָּרָ בְּזִיעָן זַיךְ אַלְעָם וּלְלָעָט דִּי עַרְטָעָר, דִּעְרָ אַרְזָפָ, אַון קָלָאָפָעָן, שְׁטָעָלָעָן דָּעְרוֹוִיל אַיְדָר אַין דִּי זַיְטָעָן, אַון וּוואָס טְרָעָטָז זַיךְ. אַוְיָף דִּי העָנָר בְּיַי אַהֲרָ שְׁלָאָקָעָט אַ וְיַגְעָדָיָן קִינְדָּרָ, וּלְלָקָס הָאָט זַיךְ נָט אַגְּנָעָשְׁרִיעָן, אַגְּנָעָוְוִוִּינְט אַין אַיְםָגְּנָעָלְאָקָעָן. דִּי טְרָעָרָעָן שְׁטָהָהָעָן נָאָה אַוְיָף זַיְנָע בְּעַקְלָעָק, אַין וּלְלָעָט עַס אַיְםָ קִין טְרָאָפָעָן בְּלָטָ נְשָׁתָאָ, אַין אַטְהָעָט וּהָרָ שְׁוֹועָר אַין שְׁוֹאָהָקָ. בְּיַי מִין זַיְט אַיְםָגְּנָעָסָעָן דִּעְרָ טָאָן פָּנָן דִּעְרָ פְּרָזָי, אַ חְוִילָעָר, אַ דָּאָרָעָר, אַיְנָעָבְּיָוְנָעָר יָדָ מִיט אַלְאָגָנָעָר הָאָרְבָּאָטָעָר נָאָז אַיְםָ קָלִין בְּעַרְדִּילָ ; אַין זַיְנָע אַיְגָנָעָן לִינְצָ טְרוּיָעָר אַין אַוְיָף זַיְנָע לְפָעָן שְׁוֹעָבָט עַפְּסִים וְיַי אַ בִּיטָּרָעָר שְׁמִיכָּעָל. אַין דִּעְרָ רְעַלְטָעָר זַיְט פָּנָן דֻּעָם פְּאָטָעָר וְיַצְטַבְּעָר טָאָלְטָעָר, אַלְעַרְאַוְמְעַרְטָע אַין מִוּד שְׁוִין אַ בּוֹגְרָת, עַפְּסִים אַלְעַרְטְּרַאְלְטָע אַין

אֲפָרְקָלָאנְטָעַ, אָוֹן נָאָה צְוֵויַי מִידְלָעַקְ קָלָעַנְדָּרָעַ קָנוֹן אַיְהָרַס
אַיְהָרַס בֵּין זַיְהָ מְזֻדָּה, וּוֹאָסְ פָּאָרְ גָּאָסְ דָּאָסְ פָּאָרְ לִיְתָעַן, אָוֹן תְּחִילָתְ
הָאָבָּא אַיְהָגָהָסְטָא אַיְן הָאָרְצָעַן מִיְּנָעַ שְׁקָנִים, גְּלִיְהָ וַיְיָ וְאַלְעָן עֲפֵיסְ
מִיְּנָסְ פָּעַרְנָהָמָעַן, אָוֹן וַיְיָ דָרְ אַמְתָא אַיְזָן, הָאָבָּעָן וַיְיָ מִיְּקָה טָקִיְיָ נִישָׁטָן
גָּעָלָאָטְ רְוָהָעַן, אָוֹן אַיְן הָאָרְצָעַן הָאָבָּא אַיְהָגָהָסְטָא לְעַתָּן מִיְּנָעַ
מִוְלָן, חָאָסְ הָאָטְ מִיְּקָה אַיְוָגָהָסְטָא לְעַתָּן אַזְוָלְבָעַסְ אַזְוָלְבָעַסְ מִשְׁוָהָרְדָּנָעַ
אָוֹן דָּקְקָטְשָׁלְוֹוָעַ נְפָשָׁוֹתָן, נָאָר אָוֹן הָאָבָּא וַיְיָ צָוָי וַיְיָ נְבָטָן צְוָגְעָקְוָקָטָן
אָוֹן וַיְיָ בְּעַטְרָאָלָטָן, אָיְוָן מִיְּנָעַ אָרְצָעַן פָּנוֹן וַיְיָ אַיְבָּרְקָהָרְעָנִישׁ וַיְיָ
צָוָם נְסָמָעַן, אָוֹן הָאָבָּא אַגְּנָעָמָהָסְטָא נְגָנָן זָוָן וַיְיָ אַנְדָּרָעַשָּׂצָוָן דִּינְקָעָן. זַיְיָעָרָן
קָלְיָדָעָר, מִשְׁטָיְיָנָסְ-גָּוֹזָנָטָן, זַיְיָעָרָן גָּעָטָאָלָטָן אָוֹן זַיְיָעָרָן פְּנִיםָעָרָן, וּוֹאָסְ
עֲזָנָעָן שְׁוָאָרָץ וַיְיָ דָרְ, הָאָבָּעָן גָּגָנָן בְּעַשְׁיָנְפָרְלִיקָה בְּעַוְיָוָעָן, אָוֹן וַיְיָ
וְעֲגָנָעָן גָּעָפָעָקָה אַוְנְגָּלְקָלִיקָה, וּוֹאָסְ הָאָבָּעָן וַיְיָ אָיְן לְעַבְעָן גָּעָנְגָּלִיטָעָן.
גָּעָנָג אַוְיָסְנָעָשָׁטָאָנָעָן, אָוֹן דָּאָסְ הָאָרְצָעַן הָאָטְ מִירָן גָּרְוִיסָעָן פָּאָרְ רְחַמְנָהָתָן
אוֹיְףָן וַיְיָ דָי בְּיָטָעָרָן זַיְיָעָעָן יְעַדְרָעָן מִינָטָן פָּנוֹן דָרְ מְוֹטָעָרָן, הָאָבָּעָן
סִירָן גָּעָטָאָלָטָן אָלָאָה אַיְן הָאָרְצָעַן, דָּאָסְ פְּלִיסָעָן וַיְיָ פָּנוֹן דָעָם פָּאָטָעָר
סִיטָן דָי עַלְטָעָרָעָן קִינְדָּרָעָרָן מִיְּקָה נִישָׁטָן צָוָדְרִיקָעָן אָוֹן עַגָּגָן צָוָסָלָעָן, הָאָטָן
מִיְּקָה פָּאָרְצָעַן הָאָרְצָעַן פָּעַרְנוֹמָעָן, אָוֹן מְעַהָרָן פָּנוֹן אַיְטָלִיקָעָן הָאָבָּא אַיְהָ
לִיְיָדָן גָּעָהָטָן מִטָּדָעָם זַיְיָעָנְדָרְגָהָן קִינְדָּרָן, וּוּלְכָאָרָעָהָן גָּדְרִימָעָלָטָן שְׁוָאָהָן.
אָחָן קְרָעָפָטָעָן, אָחָן בְּלוֹטָן אַיְן דָי לְפָעַלְעָהָן, אָחָן אַטְהָעָם אַיְן זַיְן גָּוָנָעָן
בְּרוֹסְטָן, נָאָלְדָעָם וַיְיָ עָרָהָאָטָן זַיְהָ, נְעַבְעָהָן, אַגְּנָעָמְרִיגָעָן בַּיְיָ דָרְ מְוֹטָעָרָן
אוֹיְףָן דָי הָעָנָר — דָאָסְ אַלְעָם אַיְזָן פָּאָרְ מִירָן גָּעָנָג גָּעוֹוָעָן וַיְיָ פָּאָרְצָיָן
שְׁטָעָלָעָן דָאָסְ שְׁוֹעָרָעָן, בְּיָטָעָרָעָן לְעַבְעָן פָּנוֹן דָעָם אַוְנְגָּלְקָלִיקָעָן גָּוְזָנָהָן.
עַם הָאָטָן מִרָּן וַיְיָ פָּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָטָן אַיְן מִיְּנָעַ גָּדְאָנָקָן נָאָה טְיוֹזָעָנְדָרָעָן אַזְוָלְבָעָן
טְדוֹעָרְגָּעָן, אַוְנְגָּלְקָלִיקָהָן, פָּאָטְמִילִיעָם, וּוּלְכָאָרָעָהָן לִיְיָדָן הָגָנָגָרָן, רְחַקּוֹתָן,
מְרָאָגָעָן דָאָסְ בְּיָנְטָעָלָן צְרוֹתָן שְׁטִילָן אַגְּבָּיְגָּנְעָנְדָרָן דָעָם קָאָפָן. אָוֹן מִיְּנָעַ הָאָרְצָעַן
הָאָטָן בְּיָטָעָרָעָן גָּעוֹוָיָנָטָן אוֹיְףָן זַיְהָ, נְעַבְעָהָן.

๑०.

און ווי איך בין אווי קאָרטוּיכט אַין מײַנע אִםעטינע געדאנקען,
האָט זיך אַ יונגעלע צְגַוִּינֶט קָאָר דער מָוֹטָעָר, גַּעֲבעָטָעָן מִיט
היַסְעָ טְרָעָעָן עַפִּים עַסְעָן. אַון די מָוֹטָעָר שְׂזִילָט אַיִּתְמָ אַין מִיט
די ווערטער :

— “דער טָאג אַיז נָאָפָּה גְּרוּוּם, יַעֲנְקָעַלְעָן! יַעֲצָט אַיז נָשָׁט די צִיְּטָ
צָו עַסְעָן, וְאָרָט נָאָפָּה אַ וּוֹילְעָן, וְאָרָט!

— שאָ! יַעֲנְקָעַלְעָן — האָט דער קָאָטָעָר אַיזָּה גַּעֲזָאנְט, פָּעָר-
קְּרִימְעָנְדִּין זַיְּקָ מִיט אַ שְׁטִילְעַלְעָן אַזְּיָּף די לְפָעָן — שאָ, יַעֲנְקָעַלְעָן!
בִּיסְמָאָרָק האָט קְּעַרְבָּאָטָעָן צָו עַסְעָן...

— אַיז דָּעַן אֵיעָר יַעֲנְגָּלְקָרָאָנְק, חְלִילָה! — האָב אַיך גַּעֲרָעָנְט
דָּעַם קָאָטָעָר מִיט אַ טָּאָן קָוָן רְחַמְנוֹת אַון לְיֻבְשָׁאָטָט, שְׁטָאָרָק חַשְׁקָ
הָאָבָעָנְדִּין מִיט אַוְתָּם אַרְיָין אַין אַ שְׁמוּס אַון וּסְעָן, וּאָס מִיט אַוְתָּם
אוֹזְרָה דָּעַר מַעְהָרָה.

— חַ-וּשְׁלָוִם! עָר אַיז גַּעֲוָנְד אַון שְׁטָאָרָק אַזְּיָּיף אַלְעָ גַּלְדָּעָר.
אַ בְּיַלְעָל בַּי אַוְתָּם, נִישְׁתָּ צָו קָאָרְזְּוִינְדִּין, פְּרִימָאָן! וּאָלָט אַיך נָאָר
גַּעֲהָאָט די וּאָג נָאָלָר, וּוֹטְפִּיל וּזְיָן מַעֲגָנְדִּיל אַיז מְלוֹן וּמוֹזָמָן צְוָהָרְדִּיְיָן
שְׁפִּיוֹן צָו יַעֲדָעָר צִיְּטָ.

— אַון וּעְרָ-וּשְׁעָ אַיז דָּאָס אֵיעָר בִּיסְמָאָרָק, וּאָס האָט קְּעַרְבָּאָטָעָן
עַסְעָן אַ�ז גַּעֲוָנְרָעָן מַעֲנְשָׁעָו וּוּ אֵיעָר זְהָן? — טָוח אַיזָּה אַיִּתְמָ אַ פְּרָעָם
קְּעַרְוָוָאָנְדָעָרָת.

פָּנְדָּצְלִין מַזְכֵּר סְפָרִים

— סטיטיש, ביסטארקן קענטט איהָר נישט ? אַחֲדֹשׁ ?
 — און וואָס אַיּוֹ, אָז אַיְךְ קעַן אַיהם נִישְׁתָּ ? עַד מָאָז וַיַּן אָוֶרְאי בַּיַּיִּיךְ אַ דָּאָקְטָאָר. בַּיַּיִּונְוֹ אָנוּ אַיְן גַּלְּפַסְקַן וְעַנְעַן דָּא אָוֶלְלָעַ דָּאָקְטָוִירִים
 אָנוּ פְּלַרְדְּשָׁאָרְעָס וְוַיַּעֲזַבְנָן טַזְנָן, אָנוּ וְעַן מְעַן וְעַט גַּהְמָן קְרִיקְן
 זֹאָס זַיִּה פְּלַרְדְּשָׁאָרְעָס, קְעַן בְּעַן זַיִּה אַחֲקְעַקְלָעַן תַּזְנָן דָּעַר וְינְדִיגְרָעַ
 אָוֶלְלָעַ. בַּיַּיִּונְוֹ אָז דָּא דָעַם עַולְמִים אַ גְּלִיאָקָר וְוּרטְטָאָל : *קְעַן דָּעַר עַצְתָּה,
 זֹאָס אַ דָּאָקְטָאָר וְעַט גַּהְמָן, קְעַן מְעַן דִּי אַהֲרָהָן נִימְטָאָלְבָעָן*.
 אַיְךְ הָאָב אַרְזִיסְגְּרוֹפְּעָן אַ גַּעַלְלָעַטְרָה בַּיַּיִּעְמָד אָנוּ דָעַם
 הַזְּיוֹנְגְּעוֹנְדָּר זַיְנְעַם מִינְזַיְנְדָּרְטָל. מַרְאַת דָּאָס שְׁטָאָרָק הַנְּאָתָה
 גַּעַשְׂאָן אָנוּ וְיַעֲנְדִּין צְוַרְיְּעַדְעָן תַּזְנָן זַיִּה אַלְיָן, הָאָב אַיְךְ גַּעַשְׂמִיָּה
 קְעַלְלָעַ, אַיְךְ הָאָב גַּעַשְׂאָלְטָבָעַן בְּעַוְיְעָן, זֹאָס פָּאָר אַ גַּעַלְלָעַר וְוּרְטָאָל-וְינְגְּרָעַ
 אַיְיךְ בֵּין, אָנוּ דָעַצְעַהְלָעַן נָאָז בְּשִׁיחָות אָנוּ הַמְּזָאָתָה תַּזְנָן אַונְגְּרָעַר דָאָקָר-
 טְוִירִים, רְזָקִים, קְאַנְאַוּאָלְמָעָם, נָאָר דָעַר קְאַנְדְּקָטָאָר אָזְ אַנְגְּקָעַמְעָן
 קְרַעְנָעַן אָנוּ אַיְבְּרַקְקָעַן בְּלַעַטְעָן, הָאָט עַר טָר אַבְּגָרְגָעַשְׁלָאָגָעָן
 מִינְעַן רַיְדָ.

אוֹ דָעַר קְאַנְדְּקָטָאָר אַז אַרְזִים בְּשָׁלוֹם תַּזְנָן וְהַגְּנָן, אָנוּ דִּי
 קְעַרְבְּאַרְגְּנָעַן פָּאַמְּאַזְשִׁידְעָן זַיְנָעַן, אַ דָּאָנָק דָעַם רְבָנוֹ-שָׁלָ-עַלְמָ, אַבְּגָרָה-
 גַּעַקְוּמָעָן דָעַם חִוּבָּוֹתָה-הָכָרָן תַּזְנָן לִיעַגְעַן אַונְטָאָרָן בָּאָנָק, הָאָבָעָן זַיִּה
 אַנְגְּנָה-זְיָבָעָן אַזְוַטְזְרַעַבְעָן קְיֻשְׁעָנָם ; עַם הָאָבָעָן זַיִּה קְוָגָאנְדָעַרְגָּרְקָט
 פְּעַקְלָעָה, אַיְקְגָעַשְׂטָעַלְטָה זַיִּקְלָעָה, אָנוּ אַ גְּמַנְשְׁלִיכָּעָה גַּעַשְׂטָאָלָט אָנוּ
 פְּלַזְצִילִים אַיְקְגָעַשְׂטָאָנָעָן הַחִיָּת הַמִּתְהָמִים תַּזְנָן אַונְטָאָר דָעַר בָּאָנָק . זֹאָס
 בָּרָד אַקְעַנְגָּן . דָעַר דָזְיָגְנָעַר פָּאַרְשָׁוֹן אָז נְעַוּן אַגְּנָעַטָּאָן נְיַאָישׁ — אָנוּ
 אַלְטָעָ פְּעַרְלָאַטְמָעַטָּה הַזְּיוּעָן, אָנוּ אַ פְּוּלִילְשָׁעָ פְּיִירְשָׁעָ סְחוּטָעָ מִטָּ
 מְעַשְׁעַנָּעָ הַעֲקָלָעָה, קְרַעְשְׁפָּלָעָט בֵּין הַאָלָיָן אָנוּ אַזְנָן אַ גַּהְטָעָלָה . זַיִּן
 גַּעַדְלָתָ אָזְנָעַוּן וְוַיִּסְעַדְלָה, דִי בָּאָקָעָן אַיְנְגָעַקְאָלָעָן, דִי וְוְאַנְצִיעָם
 קְעוֹדְרָעָהָתָ, אַרְאַבְּהָעַנְגָּנְדָּה תַּזְנָן בִּידָעָ זְיָבָעָן מְוַיְשָׁעָ עַקְלָעָה .
 בְּאָלָד בַּיִּסְטָעַלְעָן זַיִּה אַזְיָף דִי פִּסְטָמָט עַד זַיִּה אַוְיְמָגְנִילִיכָּט דִי
 בְּיַנְדָּר, זַיִּה אַיְכְגָעַנְהָסָט אָנוּ אַיְכְגָעַנְעַנְעַצְמָת וְזַיִּה אַיְנָגְרָעַר שְׁטָהָדָת-אַזְיָף
 קְנִינִים שְׁלָאָפָּה . מִינְעַן שְׁלַנִּים, דִי נְרוֹזְסָעָ אָנוּ דִי קְלִינְיָעָ, הָאָבָעָן אַיְהָם
 قְּרִינְדְּלִיךְ אַגְּנָעַקְוּטָ, גַּעַרְנִיכְתָּ אַיהם שְׁאַקְלָעַנְדוּגָן מִטָּ דִי קְעַפְט שְׁטָאָרָק
 צְוַרְיְּעַדְעָן, אָנוּ עַר זַיִּה דָּאָס גְּלִיאָלָעָן. אַיְךְ שְׁטָעהָ אָנוּ וְאַונְגְּרָעַר
 זַיִּה, הַזְּיָבָנִישְׁתָּ אָזְנָן צְזָרְשָׁעַהָן, וְזַיִּה קְוַמְטָ אָוֶלְלָעַר צְזָרְשָׁעַר
 אַרְעַמְטָעָר פְּאַמְלִיאָעָ, אַ יְוִדְיְשָׁעָר, וְזַיִּה מְעַן זַיִּה, מִטָּ דָעַם פּוֹלְעָן מְוַיָּל .
 קְיֻלָּל כְּבָרוֹת וְעַגְעָן טָר אַרְזָוָפָ אַיְשָׁן זַיְנָעָן . אָנוּ תַּזְנָן אַלְעָזִי בַּיַּיִּד

געבליבען, או ער, א פנים, מז דאס זין אט דער ביסמאָך, חאָס מײַן
שְׁלֵן הָאָט קְרִיהֻעָר אַיִּהָם דְּעֶרְמָאָנְטָן; אֲפָכָר בָּאָלְדָה האָב אַיִּה אַיְנָגָעָהָן,
או לא הוה! סאייז א טוֹתָה. וְאַרְוָם דַּי פְּרוֹי הָאָט אַנְגָּרְוָהָעָן דָּעַם
פָּאַרְשָׂוֹן מִיט אַנְמָעָן צַו אַיִּהָם גְּרָעָדָת אַז אַמִּין שְׁפָרָאָךְ, אַוְיָסְטָן
גַּעֲמִישָׁטָן יְדוּשָׁטָן מִיט אַנְמָעָן צַו אַיִּהָם גְּרָעָדָת אַז אַמִּין שְׁפָרָאָךְ, אַוְיָסְטָן
— וְאַסְטָן שְׁטָעָהָסְטָן-דוֹ, פָּאַנְיָעָ פְּרוֹשָׁעָנְקָסְוָוִוִוִּישְׁטָסְקִי! זַעַן יְהָה;
דא אַזְּיָס אַיְצָקָעָם אַרְטָן אַזְּיָס אַיְצָקָעָלָן וְוַעַט זַיְהָ צְוָשָׁפָאָרָעָן אַוְיָסְטָן
געבען פָּאַטְּשָׁעָרָן.

— זַאְרָג נִשְׁתַּחַת פָּאָרָטָר, חַיְּקָעָ מִין רְשָׁמָה, אַיִּה וְוַעַל גַּעַמְעָן
מִין טִיעָרָעָן אַיְצָקָעָן אַזְּיָס דַּי קְנִיעָה, אַהֲן אַיִּהָם אַזְּיָס אַיִּה גַּעַמְגָעָן עֲנֵן
געבען רב משה, דִּין מָזָן — הָאָט דָּעַר פָּאַרְשָׂוֹן מִיט דָּעַם נַאֲמָעָן קְזָן
איַן אַזְּן צְוָאָנְצִיגָּן פּוֹלְשָׁטָאָבָעָן אַיִּהָר גַּעַנְטָפְּעָרָט אַזְּיָס אַזְּפָרָאָךְ קְזָן
צְוָאָלְיָעָטְשָׁעָטָעָן פּוֹלִישָׁן אַזְּן הַנְּקָעָדָיָן דִּיטָּשָׁ צְוָאָמָעָן.

— הָאָסְטָן-דוֹ עֲפָים גַּוְתָּ נַעַלְשָׁאָקָעָן אַונְטָעָרָן בָּאָנְקָן, פָּאַנְיָעָ יְתָה? —
הָאָט رب משה גַּעַלְרָעָנְטָן דָּעַם פָּאַרְשָׂוֹן מִיט אַלְיָעָבָלִיָּעָן שְׁמִילְעָלָן. —
אַיִּה האָב דִּיר גַּעַנְבָּעָן אַגְּטוּ לְעָהָרָעָ, האָב אַיִּה דִּיר גַּעַנְבָּעָן, אַזְּן דַּי
בִּיסְטָן זַיְמָקִים גַּוְתָּ וְוַיְהָהָרָגָן. אַזְּוַאְיָל אַזְּן צַו דִּיר דַּא אַזְּיָס דָּעַר
זַוְּלָט!... אַזְּיָס דָּעַר וְוַיְהָהָרָגָן סְפָאָנְצִיעָן וְוַעַל אַיִּהָר שְׁוִין דַּי זַוְּהָהָה
אַוְיָסְצִיהָעָן מִיה אַונְטָעָר דָּעַר בָּאָנְקָן.

— מִיק אַזְּיָס, מִיק אַזְּיָס גַּוְתָּה אַזְּיָס דַּי הַעַנְדָּר, رب יְתָה! — הָאָט
זַיְהָ גַּעַבְעָטָעָן יְעָקָעָלָעָן; אַזְּ אַרְזָוָף צַו דָּעַם פָּאַרְשָׂוֹן אַזְּיָס גַּעַבָּעָן
אַיִּצְּקָלָעָן, אַזְּן יְעָנָר הָאָט זַיְהָיָה בִּידָעָן לְיָעָלִיךְ אַרְמָגָנָעָנוּמָעָן.
אַיִּה עַלְעָן מַיְלָן אַזְּן אַזְּיָסְטָן אַזְּן קְזָן פְּעָרָנָטָן שְׁוֹיְנָגָנָרָהָיָט
צַו رب משה, פְּעָרָלָגָנָעָנָדָיָן צַו-וּסְעָן אַפְּרָוֶשֶׁן, וְאַסְטָן אַזְּן דַּי מַעְשָׁה?
אַזְּן וְאַסְטָן זַאְלָעָס בְּעַטְּיָעָן אַזְּיָס? —
רב משה הָאָט פְּעָרָשָׁטָאָנָעָן וְאַסְטָן אַיִּהָר וְוַיְלָ, אַזְּן גַּעַמְלָטָן צַו מִיד:
— דָּעַר דָּאַיְגָנָר פָּאַרְשָׂוֹן, יְעָלָעָן אַיִּהָר קִזְקִטָּה דַּא אַזְּן, אַזְּן
אַפְּעָבָאָרָעָנָר פָּאַלְיָאָקָן אַזְּ קְלִין שְׁטָעָדְטָלָל עַרְנִיא אַזְּן וְאַרְיָאָוָעָר
נוּבָּרָנִיאָן.

— פָּאָר וְאַס-וְשָׁעָ רְוָקָט אַיִּהָם יְתָה? —
— וְוַיְלָ זַיְהָנָר נַאֲמָעָן פְּרוֹשָׁעָנְקָסְוָוִוִּישְׁטָסְקִי בְּרָעַטָּט מִיד
אוֹיָס דַּי צִיְּהָן. אַזְּן צְוָיְוָטָעָן, פָּאַסְטָן דָּעַר נַאֲמָעָן יְתָה פָּאָר אַיִּהָם אַזְּן
שַׁר פָּאַסְטָן פָּאָר דָּעַם נַאֲמָעָן וְעוֹהָר גַּוְתָּ טָאָקִי אַזְּן הַיְּנָמָנִיא צִיְּטָעָן.
— מִיט אַיִּעָר עַנְטָפָעָר מַאֲלָט אַיִּהָר טִיר אַזְּנָה מַעְהָר שְׁאָלוֹת,

און דערווויטערט דַי אָזְקָ פּוֹן מִין קָרְשָׁטָאנְד, פּוֹנְקָט וּדַי פְּאַרְצִיטִינְעַ
מַלְרְשִׁים, וּוֹאָסְ נָאָה וּיְעָרְ פְּרוֹשָׁ צְוֹקָרְשְׁטָעָהָן גַּעֲבָעָן דָּעָם עַנְיָן וּוֹיָסְ
מַעַן עַרְשָׁטְ קִיּוֹן אַנְהָוֵיבּ נִישְׁתָּ. אַיְךְ בָּעֶט צִיְּחָ, דַּעֲצָעַהָלָט מִיר נָאָרְ
נִישְׁתָּ צַ-וּוֹאָרְקָעָן, פְּאַרְקִירְצָט אָזְן אַיְבָּרְגָּעָהָקָט
— אַיְךְ בִּין, אַיְוֹב אַיְהָרְ וּוֹלָטְ וּוֹסָעָן, מָשָׁה דָּעָר שְׁנִידָעָר. דָּעָר
שְׁתִיְגָּעָר פּוֹן אַשְׁנִיְדָעָר, פְּאַרְשְׁטָעָהָט אַיְהָרְ, אַיְזָן, אָזְ מִיטְ דָּעָר נַאֲדָעָל
מַאֲכָלָט עַד פּוֹן צְוִישְׁנִיטָעָנָעָן גַּעֲהָקָטָעָ שְׁטִיקָעָר אַגְּנִיצָעָן בָּנָדָר. אָזְ אָזְ
עַר דַּעֲצָעַהָלָט עַפִּים, צַ-וּוֹאָרְקָט עַר מִיטְ דָּעָר צִוְּגָן וּוֹיָעָן רַצְּחָן, צִוְּ
תְּרָעָנָט אָזְן לְאַטְמָעָט אַזְוָּאָרְטָא אַזְוָּאָרְטָ, דַּאְזָהָ וּוּלָ אַיְךְ צִיְּחָ
צְוּלָעָבּ טָאָן אָזְן וּיְהָ סְטָאָרָעָן וּיְיָוִיטּ מְעַלְיָהָקָעָן דַּעֲצָעַהָלָעָן כְּבָדָר וּיְ
אַיְהָרְ פְּעַלְאָגָנָט. דַּעֲרוֹוְילְ בְּעַדְאָרָףְ מְעַן קְגָנְדָעָסְטוּוֹעָנָעָן זִיְן אַזְעָנָשְׁ
מִיטְ דְּרָהָ-אָרְצָ — נְגָטָ אַיְךְ אַבְּ, שְׁלוֹם-עַלְיכָם וּמָה שְׁמָםָם, רַבִּי אִידְ ?

טשה דער שניידער אוּן פון נאטור אײַנער. פון די קראַעלְיעַ
 קבצנים, ווֹאָס ניט ביַיְזָעַן, ווֹאָס דער דלאָט ווּירקַט נישט אוֹיף וַיֵּער
 געמיַה, צוֹ מַלְעָן זַיִן אָנוּמָתָהָגֶן, מְרָה-שְׁחוֹרָה/דִּין, צוֹ קְלָאנָעַן אוֹיף
 זַיֵּעַר בִּיטְעַר מָול אָן אוֹיף דָּעַר פִּיחְרוֹנוֹגֶן פָּוֹן דָּעַר וּוּלְטַ, בַּיִּזְיַיְּן אָן
 עַם גָּאנָן נָאָטוּרְלִיךְ, אָזֶן אוֹיזַיְקָטַט זַיִן צְרוֹתָ, אָין דְּלוֹת אָן דְּחַקּוֹתָ, אָן זַיִן
 זַיִן בְּעַשְׂעַרְתָּם צוֹ לְעַבְעַן אָין צְרוֹתָ, אָין דְּלוֹת אָן דְּחַקּוֹתָ, אָן זַיִן
 טַהָּאָרָעַן אֲפִילּוֹ זַיִקְעַד בְּעַקְלָאנָעַן אָן וַיְנִידּוֹעַן צוֹ פְּעַרְלָאנָעַן
 אָ בעַסְעַר לְעַבְעַן, אֲפִילּוֹ נָאָר פְּאַרְצְוֹשְׁטָעַלְעַן זַיִקְעַד עַפְּסַים אָ פְּעַרְגּוֹנְגַעַן,
 אָ שְׁטִיקָעַל עַולְמָהָה. די אלְעַן פְּעַרְגּוֹנְגַעַן אָן דָּעַר וּוּלְטַ אָן
 נִישְׁטַט פָּאָר זַיִן, קְבָּצָנִים, בְּעַשְׂעַטָּן גָּעוֹוָרָעַן, נָאָר פָּאָר יְעַנְעַן גְּלִיקְלַעַן,
 די אוֹיבָעַרְשַׁטְעַט קוֹנִים שְׁטוֹסְעַל, וּוּלְכַעַן — וַיְיַגְעַט מַעַן? — וַיְעַנְעַן
 אָין אָהיַבְעַלְעַע גָּעַבָּאָרָעַן גָּעוֹוָרָעַן. טְרַעַט זַיִן אָוּנְגְּלִיךְ, אָ צְרָה,
 אָיוּ עַט, פְּעַרְבִּיסְטַט מַעַן מִיטַּה לְיִפְעַן אָן שָׁא! צוֹ יְעַדְעַר חְוֹאַלְעַ
 אָין דָעַם נְרוֹוִסְעַן יִם צְרוֹתָ פָּוֹן דָעַר פְּינְסְטְּרָעַר וּוּלְטַ בּוֹיְגּוֹן זַיִן
 גְּלִיכְנְוָלְטִיגְדַּעְמַע קָאָפֶן, אָן דְּרַעְצָעַהְלָעַן זַיִקְעַד צְרוֹתָ אָן לִידְךָ,
 אֲרִיסְעַן זַיִן עַם מִיטַּה אָמְצָאַהְלָעַ, מִיטַּה אָשְׁמִיכְלַעַן, אָן לְאַכְלַעַן
 פְּשַׁעַת טַעַשָּׁה פָּוֹן זַיִקְעַד אַלְיַיְן.
 — וַיְיַאֲקַע וְעַה — הָאָטַרְבִּי טַשָּׁה גָּעוֹאָגַט — וּוּלְטַ אַיְהָרְ דָּאָתָה
 אָ פְּנִים, מִיטַּה מִיר קִיְּן שִׁירְקָה נִשְׁטַט טָאָן, דְּרַעְבִּרְעַר אָיוּ נִשְׁטַט אָזָוּ
 גְּזִוְוִתְּגַנְּגַנְגַּן אָנְהַיְבַּעַן אַוְיְסְצְּרוּעַלְעַנָּעַן דָעַם יְהָוָם מִינְגַּם פָּוֹן מִין טָאַטְעַן

שם און יְהָה אֵין אַזְמָנָן

און זיידען פיו אברהט אבינו, און אויסדער צעהלען איהך אלע מעשייר וואס מיט מיר האט זיך פאסריט אין טיין לעבען בארכיות מיט איטליך פיזעלע. עס ווועט געונג זיין, איז טיין איצטנע געשוכטע, וואס דער אינאלט, דער תמצית איהרער איז א גאנץ אלטער און געהט איבער בירושה צו יעקביס קינדרער פון דורך זיך דורך — אויב אט דיך געשיכטש מײַנע ווועט זיין גענעהט שבת-שטעעה אַהֲן פּוֹצְוֹנָג, אַהֲן בָּאַזְגָּז. אַהֲן אַזְגָּז אָזְוִי, וְשֶׁרְיוֹת שְׂוִתָּא, הַזְּבָב אַיְהָ אָזְנָן, הַיִּסְטָט עַם, צו שפראַלען:

— איהך בין א ליטוואָק, ואַלט איהיך ער בעט איהך זוינערהייט האָב איהך אויסגעווואנדערט אַין פרײַסְעָן, וואו איהך האָב געלעבטט קָנוֹן שנידער, איהך מיט היה מיין וויב זיך ליטוואָטשְׁקָע אַין מיט די קינדרער, וועלכָּע איהיך זעהט דאָ פֿאָר אַיְהָ. פֿלְ-זָמָן איהך מיט מיין הַזְּוִינָג זענָען מיר געוווען יְוָדָעָן, האָב איהך מיר געארבייט רוזהָן אַין געהאט דאָס שטיקעל ברזיט. אַבְתָּה, דער נאָמען יְוָדָאָה האָט מיר קִין גְּרוּס בְּבָדָן נישט קָרְאָקָעָן, אַין קִין אַיְבָּרְגָּעָן מענָשָׁן מְלָאָכָּה אַיְהָ נישט מיט קִין גְּרוּס אַין קָרְאָקָעָן אַיְף אַיְהָ שְׁטוֹקָע זענָען מיר גְּרוּס געשטאנען, אַבְעָר פֿאָר קִין קָרְאָקָעָן, פֿאָר אַשְׁוּרָע זונָד האָט מען אַונְנָד דעם נאָמען יְוָד אַיְהָ נישט געהאלטען. מען האָט זיך אַיְף מיר נישט אומגעוקט, געלאָזָט לעבען, פֿרְדִּי עטהָמען, משטיינָס-געוֹאנָט.

— וואס הַיִּסְטָט! — מאָך אַיְהָ קָרְאָקָעָן דער אַיְהָ נישט זויט אַיְהָ דען קִין יְוָד נישט מעהָר.

— הַיִּנְט אַודְרָאַי בֵּין אַיְהָ שְׂוִין נישט מעהָר קִין יְוָד, אַין אַיְבָּרְהָזְיִיפְט אַיְהָ הַיִּנְט נָאָר קִין יְוָדָעָן, נִישְׁתָּאָ אַיְף דער ווּלְט — ענטקערט מיר דְבָר מְשָׁה חַיְּתָמִיט אַ געלעקטער — ווי אַיְהָ זעה ווּיסְט אַיהָה, אַ פְּנִים, אַין וואָס פֿאָר אַ צִּיְּתָמִיר לעבען הַיִּנְט.

— וואָס הַיִּסְטָט אַיְהָ ווּיסְט? אַט אַיְדָאָס לוחָל, וואָס אַיְהָ אלְיָזָר מיט מיין השתרלוֹת האָב אַיהם געלאָזָט אַבְדְּרוֹקָעָן. נָאָטְזָוְעָהָאָזָה הַיִּנְט אַיְזָמְטוֹאָה, פְּרַשְׁתָּה קָוָח, קִינְפָּטְזְוָעָנָר זַעַקְמָן הַנְּדָרְעָת פְּעָרְצָנָג אַזְהָר זוֹנָט דֵי ווּלְט אַזְגָּז בעשאָקָעָן געווֹאוֹרָעָן, האָב אַיְהָ אַיהם גָּעָן ענטקערט בנשימָה אַחֲת, אַרְזִיסְנָעָהָמְנָדָרִין בֵּי מִיר קָוָנִים בּוֹזָעָן אַיְינָעָם פָּזָן דֵי קָלְיָנָע לוחָזָה, הַזְּבָב אַיהם-אַיְף הַזְּבָב סָאמָע רַב מְשָׁהָן אַונְטָר דער נָאָן, מיט דער בּוֹנָה אַנְבָּטָקָי, זָאַלְעָן אַלְעָן ווּסְעָן, אַז בֵּי מִיר אַיְזָה דֵא צו קְוִיכָּען לוחָלָעָה אַיְף הַיִּנְטִינָם יְאָחָר.

— אַין בֵּי דֵי דִּיטְשָׁעָן אַיְזָה אַבְעָר נִישְׁתָּאָזְיָי — זָאַגְטָה רַב מְשָׁהָן רַזְוָהָג, גָּאנְצָ גַּעַלְאָסָעָן — דֵי דִּיטְשָׁעָן, וּלְקָעָלְעָרָעָן שְׁטָעָנְדִּינָם אַוְיסְטָה.

ג'יעסען, האבען אומגעדרעהט דעם ווייוער אויף דעם צויגערבלאט טן
דער וועלט-געשייכט טיט טיווענدرער יאהרען א הונטער און לוייט זי'
קומט איזט, אז מיר לעבען היינט אין די ציטען פון דעם מבול,
א יודען רותען זי' היינט, שם'. און נישט קיין יודען זימת, איזו זימת, איזו זימת
און זימת איזט איזט אונגעשטאנגען תחיתת המתוים, זענען מיט זי' איזט אונגעשטאנגען
די אלע אלטער מנהיגים פון זעיר צייט פארין מבול — וטלאך האריין
חטט, און די ערדר איזו איבערקליטט מיט סקאנדאלען און ריבעריר. די
ニישט שטטס קינדרער — "אנטיסמעטען", הייסט עס אויף גויאיש — יאנגען
און פלאגען שטטס קינדרער פאר איזטאנטראקטע זונד, און איבערדויפט
פאר זומט זי' ווילען אויך עסען און טוינקען מיט אלע מענטשען צונלייה.
און אנדערע רעלעגען שם'ען אויך פאר א זונד, וואס ער האט קינדרער,
קינדרעלט, הייסט עס, זי' מענטשען. תחילת האט מען די דזונגען צוריין,
קְרִיכָעַרְמֶן" בעהאלטערן פאר משוגעים, און פון זי' אומעטום שטאַרְק
געלאקט. נאר איז זי' זענען אַפְּבָעָר בֵּי זַיְהָ נִישְׁתָּאַרְבָּגָעָלְעָן אָוֹן
קלעגען פראוען זי'עד משוגעת זוואר און וווען זי' האבען און און באָר
הייט געהאט : אין פארלאטען, אין קירלע, אין שענק און און באָר
און אויך ביסלעקייזו, ביסלעקייזו זענען זי' דער באָנדער משוגעים צי'
געשטאנגען נאָה נײַע משוגעים, איז דער שנגען שויין אַרְיִין אַין דער
טָאָרְדָּע בֵּיְסְמָאָלְק אָוֹן זיַּעַנְעַמְנוּגִים. מען האט אַנְגָּהָיִבָּעָן זי'עד
פלויידעריען אַרוֹטְרָאָגָעָן אויך טעלעלעלע, און עס האט געמאָלט
אַ ווּרְקָנְג אַוְיף אלעמען. די רִיְלָע, די מנהיגים, די דעה-זאנדר האבען
זיך אַנְגָּהָאָפְּט דָּאָרְיָעָן זי' אַן אַבְּן-טוֹב, און דער בלינדרער פָּעָבָעָל
נאָה זי' אַיְזָוִים מיט קָוָלוֹת, טיט קללוֹת : אַט פון זאָגָעָן עס
שטיינקָט דער העלט ! פון זענען דאס פָּאָלְק אַיְזָוִי פָּעָרָאָרָעָט !
שטטס קינדרער, זודעלעהַה הייסט עס, זי' זונגען עס איזס דאס בלוט זי'

ז, האט זיך עס אַנְגָּהָיִבָּעָן צְרוֹת אוֹיְפְּז פָּוָר, וואס אַטָּאָג זי'יבער
אליך מעחד און מעחד, בי' דער נרוֹסְמָעָר פְּרִיְין, מיט דעם נאמען
"בִּיסְמָאָרְק" איז געווארען שטאַרְק אַנְגָּהָיִבָּעָן אָוֹן האט נוֹר גָּעוּן,
או שטטס קינדרער, נישט קיין געפָּאָרָעָן דִּיְתְּשָׁעָן, זאָלָעָן אַרְיִים קָוָנוֹס
לאָנד אָוֹן מָחָל זַיְהָ זיך זי'יטער רָוקָעָן !
אַט אַזְוִי זענען טְוַיְוָנְדָרְעָר פָּאָטְמִילְיָעָם גַּעֲבְּלִיבָּעָן אַחַן ברוֹיט,
אַחַן אַ הַיִּם. און טוֹר האבען זיך צוֹוִיט, און צוֹשְׁפִּיט אַבְּרָעָר דָּעָר
וואָלט, זי' די בלודגע שָׁאָפ — אָן מַיִן יַעֲקָעָל ! -- לאָזט אַוִּים דָּעָר

שנוי-הדר מושך א ביטער שמיילען — אט דער יענקעל איז א גרויסער עוזה-פנים, וויל נישט מקיים זיין, וואס די מהויגי הדר, די נהייסע פירער פון היינטיגע צייטען, האבען גור געווען. ער איז הוונגעיג, שרײַט ער עסן ! ער האט א מעגענידל, וויל ער עם אנטיגלאזן א, דוּ, זונגעאטש איינען !

— און איהר קומט אצינד פון דיטשלאנד ? — האב איך איהם געורךעט, און דאס הארץ געהט מיר פשוט איזס פאָר גראָס רחמניות אויף איהם מיט זייןע קינדר, געבעך.

— שׂוֹין גַּיְן חֲדַשִּׁים דָּאָרִינָעַן זַיְנַט מִיר האבען דִּיטְשֶׁלָּאָנֵד פֿעָרָן לְאוּן, אָזֶוּ פִּיעָל צִיְּת וּפִיעָל דָּאָם מַזְוִינְקָעַל מִינָּם אִיז אַלְט — האט דָּבָר מְשָׁה גַּעֲנְטְּקָעַרְט, וּפְיוּנְדָּג מִיר דַּעֲרְבָּי מִיט אַפְּגָנְגָעָר אַיְף דָּעַם קִינְד, וּזְאָם שְׁלָקְפָּט בַּיִּדְעָר מַזְמָעָר אַיְף דִּי הָעָנָד — אַיְן דָּעַר צִיְּת, וּזְעַן דִּי פָּאָלִיצִי, וּזְעַן דִּי מְלָאִיכָּהָבָּה, אִיז גַּעֲנְמָעַן צַו מִיר מִיט דָּעַם אַנְּאָג : לְךָ לְךָ מְפֻתָּךְ, מְאָרְצָךְ — אֲרוֹזָס פָּוָן דִּיְן הַיָּם אַזְּנָן פָּגָן לְאָדָן דָּעַנְסְּטָמָּאָל אִיז חִיה, מִין וּוּבָּ, גַּעֲלָנָעַן אַזְּנָן קִינְפָּעָט אַט מִיט דָּעַם קְלִיְּנָעַם לַיְזָעָקָעַן, וְאַל גַּעַונְד זַיְן. זַיְן אַגְּנָעַן מִיר : לְךָ, אַזְּנָן אַיְף פָּוָן מִין זַיְט זַאְגָּן מָוָל-טוּב, מִין וּוּבָּ, גַּעֲלָנָעַן אַלְמָל אַגְּנָעַל גַּעַהָט ! דָּאָם מָוָל-טוּב אִיז בַּי זַיְט עַפְּים נִישְׁתָּמַעְתָּ אַזְּנָן אַגְּנָלְיוּנִינְט. בָּעַט אַיְף זַיְן, דָּבָר זַיְן : גַּעַוְאָלָד מִין וּוּבָּ אִיז גַּעַבָּה, קְרָאָנָק, דָּאָם קִינְד קִוְּמָס וּזְאָם עַם זַיְפָּעָט, גַּעַוְאָלָד האט רַחֲמָנוֹת, אַזְּנָן וְאַרְטָמָס מִיט מִין אַרוֹזָס-שִׁיקָּעָן אָפָּאָר מְאַנְּאָט בֵּין מִין פָּרָזִי וּוּעָט אַבְּסָעָל צַוְּזָה קִומָּעָן אַזְּנָן וְאַרְעָמָעָר וְוּרְעָעָן אַזְּנָן אַפְּיָסָעָל אַזְּנָן-דָּרוֹזָסָעָן.

די פָּאָלִיצִי האט מִיר אַבָּעָר גַּעַנְבָּעָן צַו פְּעַרְשָׁתָעָה בְּעַשְׁיָנָן פָּעָרְלִיךְ מִיט וּוּלְטִינָע בְּעַוְוַיְזָעָן : מִיט שְׁטָאָרָקָע הָעָד אַז שְׁוּרָעָר שְׁטָעָקָעָן, אַז די מְצָהָה פָּוָן אַרְזִיסְטְּרִיבָּעָן יְוּדָעָן אִיז אַיְנָעָן פָּוָן דִּי גְּרָעָסְטָעָן, אַז אַז דָּזָהָה פִּיקָּוח נְפָשָׁה. יְוּדָעָן, אַפְּלִילְזָה נְאַקְעָטָעָן, בָּאַרְיוֹוִיסָעָן, אַז וּוּינְטָעָן, קְרָאָנָקָעָן שְׁוֹאָלָעָן, נְתָמָה-לְמָתוֹדִינָעָן וּעְנָעָן נִישְׁתָּפָט פָּטָוָר פָּוָן דָּעַר מְצָהָה, וּזְאָם די צִיְּת בְּרִיאָנָט אַיְף זַיְן אַרוֹזָס.

און וְהַעֲנָדָג גָּט, אַז הַקְּלָוֹת אַז בְּקָשָׁות הַלְּפָעָן נִישְׁתָּאַקְעָנָעָן אַפְּקִירְוִשְׁדִינָעָן דִּין, האָב איך גַּעַנְמָעָן מִין שְׁטָעָקָעָן מִיט דָּעַר מְאָרְבָּעָ, מִין גַּעַקְעָטָעָן, בָּאַרְחוֹיסָעָן, שְׁוֹאָלָעָן וּוּבָּ אַזְּנָן קִינְדָעָר, האָב אַז קְוָשָׁ גַּעַטָּאָן די מְזוֹהָה אַזְּנָן בֵּין אֲרוֹזָס אַז גְּרוֹיסָעָן שְׁרָאָסָט אַזְּנָן אַז טִיעָפָעָן שְׁנִי פָּוָן דָּעַר שְׁתָאָדָט, וּזְאָם איך האָב אַז

שֶׁמֶן אָוֹן יִמְתֵּן אַיִן אֲזֹבְּנָאָן

שְׂרִיד גַּעֲמָאִינֶט פָּנִים מֵין יַגְעָנֶר בָּיו צַו דָּעַר עַל טָעַר. דַּי פָּאַלְעַזָּא,
אַמְתָּא, בָּעַנְלִיאִיט אָוֹן מִיטָּא נְרוּסָא כְּבוֹד אָוֹן הִיט אָוֹן, סְטָר זָאַלְעָן,
חַם-וְשָׁלָם, נִישְׁתַּחֲוֵט פָּעַרְבָּלָאַנְדוֹשָׁעָן... סְמָחָה-כָּלָסָוף וְעַנְעָן סִיר דָּאָךְ פָּאָרָט
שְׁרָעָן, עַפְּיָים אֲקָגְטָאָוּסָם, בָּנִי-מְלָכָם. אַבְרָהָם אַיִינְקָלָעָן...

רב משה החיה האט אביסאל אבןערוחה און אנגעהייבען מס' 4
א ניגטיגען שטיכעל, וויטער צדרערצעהלהען;
ויסעה בני משה את איזי האבען די קינדרער פון רבינו משה
דעם שנידער געטאן וואנדערן פון לאנד צו לאנד אין הונדרט
ויעבען און צואנציג מרדינות אונוערע קלידער האבען זיך איז
גאנציגען ארוםגעריסען אונוערע שיך צוּווילט געווארען מיר זענען
געבליבען מוטער-נאקעט. אין קעשענע לידינג. נישטא א פריטה כי
דער נשמה און אונוער האפנונג איז געווין. פרייהער אויף גאט
דערכאך אויף זיין יודעלען, ואלען געונד זיין, זיך זאלען אויף אונ
רחמנות האבען, אוי, או איז זאל וויטער קענען פאדרינען מײַן
ברויס בכבוד, נישט קבצנען, זיך ארוםשלעפען. אבען יוּרטן האבען
גענג גוטע בעטער — קבצנים, היסט עס, פון אלע זימען: די
קומען פון מאראקא, יגענט פון פרס ומדי; יעדער מיט זיין יהסֶס
בריעף, מיט א דיפלאם אויף בעטעלען. די בעל-הבותים קענען אבער
אל לעכלערידינען זאק נישט אונשטאפען, זיך האבען אראס זיך גענג
איינגענע ארעטע ליט. וועלכע זענען בילכער על פֵי דֵין אָונְעָל פֵי
זושר... זיך זענען דאך פארט איינגענע... קורא, איך בין גענג
אויסגעשטאנען, האב זיך גענג ארוםגעשלעפעט, גענג ארוםגעטהנד
דעווועט מיט מײַן הויז-געונד, אויסצוווכען אָארט, אָהיַם, איך
זאל זיך קענען בעוצען און אויסרעהן מײַנע צוּבראכען ביינער —

אֲבָעָר אֹמְזִיסְטְּ דַי מִיה, אֵיךְ הָאָב דָּאָם אֵין עַרְנִין נִישְׁתְּ גַּפְנוֹנָעַן, יַעֲצָה
 קִים אֵיךְ פָּוּן נַאֲלִיכָּעַ.
 וַיְיַי מִיטְ נַאֲדַלְעַן הָאָט עַר מִירְ פְּזִין לִיבְ גַּעַשְׁתָּאַכְעַן מִיטְ זַיְן
 עַרְצָעַהְלָגָנָן. פָּאָר בְּרוּטְ הַצְּרָאָקְ-קַלְעַטְמָעַנְיָשׁ דָּאָךְ אֵיךְ אַרְאַבְגָּנָלָאוּעַן
 דָּעַם קָאָפְ צַוְּ דָעַר עַדְ אֵין גַּשְׁוִינָעַן. אֵין וַיְיַי אֵיךְ זַיְן מִידְ דָּאָ
 אָוִי פָּעַדְוָרָגָנָט, בְּעַטְרַאַכְטָעַדְיָגָן דַי בְּיַעֲרָעָ לְאָגָעָן, דַי פְּיַין אֵין
 אַרְעַמְקִיְשְׁ פָּזְן מִין פָּאָלָק. הָאָט וַיְיַי לְיַיְזָרְקָעָ מִיטְ אַסְאָל אַיְזָה
 גַּעַחַפְטְ פָּזְן שְׁלָאָפְ אֵין וַיְיַי צַוְּשָׂרְעָן, צַוְּחַיְנָטְ אַיְזָף אַקְול. עַר
 וַיְיַיְנָט אֵין דָאָם הַאָרְצָ מִינָס וַיְיַיְנָט אֵין מִירְ אַינְאַיְנָעָם מִיטְ אַרְדָם.
 זַיְן וַיְיַי גַּעַוְיָן הָאָט וַיְיַי מִידְ גַּעַהְעָרָט אַלְלָאָג — אָוִי, וַיְיַי-גַּעַשְׁרָעָן
 צַוְּפָה וַיְיַי שְׁיַינְסְטָרְ מָוֵל, אַיְזָף דָעַר בְּיַטְעָרָרְ נַוְיָט, וַיְיַי נַאֲרָ אַיְזָף
 צְרוֹת אָוִי עַר נַעַבְאָרָעָן גַּעַוְרָעָן. וַיְיַי נַאֲרָ עַר אָוִי אַרְוָס אַיְזָף דָעַר
 חַיְסָעָר וַעַלְתְּ הָאָט אַיְהָם בְּגַגְגָעָנָט דַי בְּיַטְעָרָרְ נַוְיָט, אֵין אָוִי שְׁזָה
 פָּעַרְמָשָׁפְטְ גַּעַוְעָן גַּעַוְנָדְ צַוְּ זַיְן. טַס הָאָט מִירְ זַיְן גַּעַהְעָט וַיְיַי עַר
 שִׁיקְטְ אַפְלָזְ אַיְזָף דָעַר וַעַלְתְ מִיטְ אַדְרְ פְּהִרְוָנָג, וַיְיַי קִים
 הָאָט עַר וַיְיַיְנָעָ אַרְגְּנָעָלָעָק גַּעַפְעָנָט, הָאָט וַיְיַיְהָ שִׁוְיָן פָּעַרְבִּטְעָרָט
 דָאָם לְעָבָעָן, וַיְיַיְשָׁטְ לְאוּנְדִיְגְ אַיְהָם אַחְיָי שְׁעָה, רַוְדָיְגְ לְגַעַן חַאְטָשָׁ
 עַטְלָעָכָעָ טָעָג בַּיְ דָעַר מְוֻטָּה, אַוְיָנָט, וַיְיַי מָעָן לְאָוֹט עַסְ צַוְּ אַפְלָל
 בְּחַטְוֹתָה וַיְיַי מְוֻטָּה מְאַטְמָרָט זַיְן אַיְהָם אַיְנְשָׁטִילָעָן, זַי גַּלְעָט אַיְהָם
 זַי וַיְיַיְנָט אַיְהָם אֵין אַיְהָרָ דַעְרָה הַעַד אֵין זַיְן אַזְנָט אַיְדָם צַוְּ נַיְקָעָן אַיְזָף
 שְׁעַטְשָׁעָר — רַאֲשָׁנָקָעָמָט מִיטְ מַאֲנְדָלָעָן; אַבְעָר לְיַיְזָרְקָעָ וַיְלָגְגָר נִשְׁתָט
 הַעָרָעָן; עַר שְׁרִיט אֵין קָלָאָנָט, וַיְיַי קָוְטָט צַוְּ אַיְהָרָ מִטְ טַעַנְתָה
 צַוְּ-וַיְיַיְנָט הַאֲסְטִי-דָי, טָמָט, סְזָקְ גַּעַבְוִירָעָן אַוְיָן אַזְנָעָמָט צְרוֹת?
 אַשְׁוֹקָפְ אַבְצָוְפָטְרָן בְּיַיְנָעָ יַאֲהָרָעָן מִיטְ נַוְמָעָ הַפְּגָנָגָעָן אֵין הַבְּחָות
 אַיְזָף שְׁמַעְטָרָ, אַיְזָף בְּעַמְרָעָ צִיְעָטָעָן?
 אֵין דָעַר פָּאַטְעָר גַּעַהְמָט אַיְהָם אֵין מִיטְ נַוְטָ רַיְד, שְׁפָאַכְעַנְדָיָג
 דְעַרְבָּיָן, גַּעַהְמָט לְיַיְזָרְקָעָ — וְאַנְטָ עַר — גַּעַהְמָט דָאָם פִּינְגָרְיָל אֵין מַוְיל
 אַרְיָיָן, וּוֹגָעָ עַס אֵין שְׁוֹוְיָגָן שָׁא. לְיַיְזָרְקָעָ, אַיְזָהָשְׁ קִינְדְּ טַהְאָרְ נִשְׁתָט
 כְּלָאָגָעָן זַיְן, טַהְאָרְ נִשְׁתָט שְׁרָיָעָן. אַפְיָלוּ וּוֹעֵן דָעַר בְּוֹקָח אֵין אַיְהָם לִיְדָיָן
 צַוְּגָגָ פְּרַעְמָרְיִקְעָנָט, דַי לְיַבְעָן פְּרַעְמָרְבָּאָט. אֵין אַלְעָגָגָ נַיְרָעָרָ טַהְוָעָן
 אַיְהָם וּוֹעֵת שָׁא, וּוֹאָרוֹת אַטְ קוּמָט אַוְיַלְדָעָר בָּעָר אֵין וּוֹעֵט דַיְקָ אַיְזָף.
 עַזְעָן. אַטְ קוּמָט דָעַר שְׁוֹאָצָעָר, דָעַר קוּמְעַנְקָעָרָעָר וּוֹעֵט דַיְקָ נַעַמְתָשָׁ
 אֵין טָרָבָע — שְׁוֹיְנָ-וּשָׁעָן, שְׁוֹיְנָן, לְיַיְזָרְקָעָ וְ.

אֲבָעָר לְיַיְזָרְקָעָ, אֵין זַיְן קְלִיְנָעָ יַדְעָלָעָ, וַיְיַיְנָט נַאֲךְ שְׁטָאַרְקָשָׁ

אֹוֵף זַיִן בַּיְ-קֹוְלִיכָּעַן, דָּרְיוֹנָעַט מִיט דַּי הַעֲנְטָלָה, מִיט דַּי קִימְלָעָה
גַּלְיַה וַיִּירְפְּרָאַטְעַסְטְּרָט נַעֲנָעַן זַיִן פָּאַטְעָר מִיט דַּי וּעְרָטָעָר ;
דוֹ קְבָּצָן אַיְנָעָר,דוֹ שְׁלַעְפָּר,דוֹ טְעַלְעָר-לְעַקָּעָר ; וּוְאַרְוָם הַאֲסָט-דוֹ
נַעֲפְרָאַלְט אֹוֵף דָּרָר פִּינְסְטָרָרָר וּוְעָלָט אֹזָא אַמְגָלִיקָה בַּעַשְׁעַפְעַנִּישׁ
וַיִּאַיָּה, וּוְאַם דַּי צְרוֹת מִינָּעַ זַעֲנָעַן אֹזָוִי פִּיעָל וּוּקְיָעָל שְׁטוֹנָדָעַן אַיָּה
פִּין אַלְט, אָזָן וּוּקְיָעָל הַאָר אַיָּה קָאָפ, אַיְבָּעָר אֹזָוִי פִּיעָל
הַיּוּעָר הַאֲסָט מִיהָ שַׂיִן אַזְּבָנְעַשְׁלָעַפְט".

רָב מַשָּׁה רַעַדְת אָזָן לַיְזָרָק שְׁרִיּוּת, עַנְטְּקָעָרָעָנְדִין אַיָּה אַיְתָן
קָוָל ; דַּי מַטְעָר וּקְצָט, דַּי מִידָּלָה טְרָוִיעָרָעָן אָזָן מִיר אַיָּה בִּיטָּעָר —
בִּיטָּעָר אַיְתָן הַאֲרָצָעָן ! אֹזָי לְאַגָּנ אֹזָוִי בְּרִיּוּת בַּיְ דָּרָר פָּאַלְיָאָק הַאֲט
נַעֲנִימָעַן דָּאָס קִינְד צַו יַהְיָה אֹוֵף דַּי הַעֲנָר, עַס גַּעַלְעָט, גַּעַהְאָלָט —
אָזָן לַיְזָרָק הַאֲט וַיַּהַ בְּעַרְוָהִונְת. וּוְאַם מַעַהַר אַיָּה בַּיְן אַרְיָן אָזָן
דָּרָר בִּיטָּעָרָר לְאַגָּנ תְּנוּנָים דְּאַיְגָעָן אַמְגָלִיקָה עַנְיָה, אַלְצָסָעָהָלָגָן
פִּין אַיָּה נִינְגָרִיָּג נַעֲוָעַן צַוְוִיסָעַן דַּי עַנְדָּעָת תְּנוּנָים שְׁנִיְּרָעָרָם עַרְצָהָלָגָן
אָזָן אַיָּה הַאָב אַיָּה גַּעַרְעָנְט :

— זַגְנָט מִיר, אַך בַּעַט אַיָּה, וּוּרְ אַיָּה דָּאָס אַט-אָס דָּרָר
פָּאַלְיָאָק ; אָזָן וּוְאַם פָּאַר אַמְּחָוָת זַיִט אַיָּה מִיט אַיָּה ?
— אַט דָּרָר פָּאַלְיָאָק, עַר אַיָּה מִינְגָּעָר אַתְּלָמְדָה, נִשְׁתָּאַנְיָן דָּרָר
אַרְבָּיִת, אַיָּה בַּיְן דָּאָך אַשְׁנִיְּרָעָר, אָזָן עַר אַיָּה נַאָר אַט שְׁוֹמְטָעָר.
נַאָר וּוְאַם דָּעָן, עַר אַיָּה מִינְגָּעָר אַתְּלָמְדָה אַיָּה דָעָם "יְדִישְׁקִיטִיט".
וּוְאָרָט, זַיִט מַוחָל, אַתְּ וּיְלָע ! — זַגְנָט עַר מִיר, וּוּהָנָדִינָן, אָז וּיְנָעָן
דִּידָהָאָבָעָן מִיהָ גַּעַוְאָנְדָעָרָט — חָאָפָט נַאָר נִשְׁתָּאַנְיָן, וּוּלְ אַיָּה אַיָּה,
מִיט דָעָם אַוְיְבָעָרְשָׁתָעָם הַיְלָפָאָלָעָם קָלָאָר מַאָכָעָן .

אַיָּה אָזָן עַר, דָּרָר פָּאַלְיָאָק, הַיִּסְטָעָם, הַאָבָעָן מִיר פִּיעָל יְאָחָר
גַּעַוְאָיִינָט צַוְאָכָעָן אַיָּה אַיָּה שְׁטָאָדָט, אַיָּה דִּיְתְּשָׁלָאָנָד. מִיר הַאָבָעָן יַהְיָה
יְדָרְעָרָר גַּעַעַרְבִּיָּת זַיִן מַלְאָקָה, אַיָּה גַּעַלְעָט פְּרִיעָרְלִיקָה ; אַיָּה אַיָּה טָבָב
פָּלְעָנָעָן מִיר יַהְיָה צִוְנִיְּקָמָעָן אַיָּה שִׁינְקָעָן אַוְנִינְקָעָן אַיְנָאִיָּעָם אַלְאָא
בִּירָעָמָט מִיר פָּלְעָנָעָן. שְׁמוּסָעָן וּוּנָעָעָן אַוְנוּרָעָא אַיְנָעָנָעָא וְאַלְעָנָעָן אַיָּה
אוֹיָה קְזָן צֻלְּחָאָוָע (יְנוּאָאָ) אַינְטָעָרָבָעָן, דָאָס יַעַנְצָן וְהַדָּבָה. אַיָּה
אַנְוּיָת פָּלְעָנָעָן מִיר אַיָּה נַעַר דָעָם צְוִוִּיתָעָן אַוְיְסָהָלָקָעָן, אַוְנָטָעָן.
שְׁטִיצָעָן, וַיִּבְרִידָעָר. אַמְתָה, מִיר פָּלְעָנָעָן אַמְּאָל אַיָּה דִּיסְקוּטִירָעָה
וּוּנָעָעָן רַעַלְיָנִיאָן, עַר לְזִבְטָה וַיִּנְגָּרָעָה, אָזָן אַיָּה, נַאֲטִירָלִיקָה, לְזִבְטָה
מִינָעָה. עַר בְּרִיְגָנָט בְּעוֹזְיָעָן קְזָן זַיְעָרָעָבָעָר, אָזָן אַיָּה, לְהַבְּדִיל
קְזָן אַוְנוּרָעָא סְפָרִים ; עַר נַעַמְתָה יַהְיָה אָן דָעָם חַוִּירִים קְרִיוּדָע, אַיָּה

ברונן, פאר וואס איך עם נישט קיין חויר. ליבענדיג איהם אין טאג ארטין. חוויה, זאנט ער, איז ועדער גוט — און איך שפּי זיעבען מאל איזים, מאלענדיין דערביי: פֿע ! אוז מיאום בעשעגעניש, אַ חויר בלאיַּט אַ האָיר.

את איזי פלעגנון מיר זיך גוט אַנְשֶׁרְיָעַן, אָזּוּ עַם פְּלַעֲגָנָט
אונִי טְרִיקָעָן ווּעָרָעָן אֵין דִּי הָעֲלֹועָר. אָזִי שְׂנִיקָעָר! צְווֹוּ בִּירַעַן!
דְּרָעְמִיטַת הָאָט זִיךְ גַּעֲוָה הַמְּלִיךְ גַּעֲוָנִידְגַּט אָנוּנָעָר וַיְפַחַת, מִיר פְּלַעֲגָנָט
מְלַעַן אַ פְּשָׂרָה אָזּוּ בְּלִיבָּעָן וּוּתְמַעַר גַּוְטָע פְּרִינְד. עַר פְּלַעֲגָנָט מִיר
נַאֲגַעַבָּעָן ווּעַגָּעָן צִימָעָס. ווּגְעַעַן יְוּדִישָׁע גַּעֲוִילְטָע פְּיַישָׁ, אָזּוּ וַיְיַעַנְעָן
וְעַדְרָה גַּעַשְׁמָאָק, מַחְיהָ, אַוְיָה יְוּדִישָׁע פְּרוֹיעָן וַעַגָּעָן וְעַדְרָה גָּוטָ, אָזּוּ
בְּפִרְיוֹשָׁ אַרְזִיסָּאָגָעָן, אָזּוּ פָּוּן וַיְגַטְוַעַגָּעָן אָרטָ אַיָּהָ נִישָׁת, יְוַדָּעָן וְאַלְעָעָן
עַטוֹּאָס נַאֲגַעַבָּעָן, מַתְיָיר גַּעַמְאָקָט פְּאָרָס, וַיְיַעַנְעָן.
אָזּוּ הָאָפָּה פְּאָרָס דִּי פְּרוֹטָע קְרִיסְטָעָן נַעַגְעַבָּעָן אַ אַבְטַיְילָונָג אָזּוּ גַּעַדְן
הַתְּחַתְּזָן. סְאַזְיָ גַּעַנְגַּנָּעָן אַזְיָ וַיְיַתָּ, אָזּוּ אַזְיָ הָאָפָּה בְּיַיְמָה גַּעַפְוָעָלָט
צָזְ-צָוְלָאָעָן וַיְיַעַשְׁ אַפְּלִילָעָלָם הַהָה, דִּי וּוּלְעָטָלָט אַזְיָ, אַבְיָה וַיְיַעַשְׁ אַלְעָעָן נַאָר
אונִי אַזְיָ לְאַזְיָעָן עַטוֹּאָס גַּעַנְכָּעָן מִיטָּה וַיְיַעַשְׁ קְרָאָז, וּוּתְמַעַר בִּירַעַן!
עַר צְלִמְתַּי זִיךְ אָזּוּ טְרִינְקָט, אַזְיָ מַאֲקָה אַ בְּרַלָּה, שָׁהָכָלָא אָזּוּ טְרִינְקָט,
צָזְ-וּוִינְשְׁעַנְדִּיגָּן אַיְנָעָר דֻּעָם צְוַיְוִיטָעָן אַלְ-דְּאָסָ-גָוָטָם. אָט אַזְיָ אַיְזָעָם
גַּעַוְוָעָן דַּעַר שְׁמִינִינָּר לְעַבְעָן אַוְנוּרְעָר אַ לְאַגְּנָעָן צִיְּתָן.

אַבָּעֶר וְיֵד צִיָּת הָאָט זֶה אָוֹמְגָעֲבָעַטָּן אָוֹפָר דַּי צִיָּתָעַן קוֹן
מְבוֹל, הָאָט זֶה דַי מְעַשְׁלִילָעַ נְאָטוֹר אָוֹיךְ אַיְבָּעֲגָעֲבָעַטָּן. מְעַשְׁנָעַן
וְעַגְּנָעַן גְּעוֹאָרָעַן עַפִּים מְשׁוֹנָה וּוְילָד, אַיְנָעַרְ צָוָם אַנְדָּרָעַן שְׁלַעַטָּת,
גְּהַעַנְטָעַן וְעַגְּנָעַן אַיְנָעַרְ פְּנוֹסָץ צְוֹיְיטָעַן גְּעוֹאָרָעַן וּוְיִתְ, עַפִּים אַבְּיוּ
מְהֻומָּה אַיְזָקְעַטָּמָעַן אָוֹפָר דַעַר וּוְלָטַן. אַיְזָקְ נִיבָּא קָוק — אַחַאָ, מִין
חַבְּרַה הָאָט זֶה אָוֹיךְ אָוֹמְגָעֲבָעַטָּן! נְאָרְ נִישְׁתָּדָעַר, וּוּאָסָסְ פְּרִיהָעָר.
בְּעַגְּנָעַן אַיְזָקְ אִידָּם אַיְן גָּמָס, גְּרוֹסְטָעַר מִיקְּ נִישְׁתָּמָעַר. אַן אָזְן
אַיְזָקְ נְרָסְ אִידָּם, עַנְטָקְעָרָטָעַר מִירְ נִישְׁטָמָס; אַיְן שִׁינְקָ זִוְצָטָעַר אַיְן
אַיְן וּוְינְקָעַל אַן טְרִינְקָטָפָאָר זֶה, אַן אַיְזָקְ אַיְן דָעַם צְוֹיְיטָעַן טְרִינְקָטָפָאָר זֶה.

אַיִלָּאֵל בֵּין אֵיךְ אֲנַגְּנוּקָמָעַן אֵין שִׁינֶק. אָזֶן וְעוֹה, וְוַיְיָ עַר, דָּעַר
פְּצִילַאַק מִינִינָר, וַיַּצֵּט מִיט אֲנַגְּצָע חֶבְרִיא — מְרִינְקָעַן אֲן שִׁימְפְּקָעַן
יוֹרָעַן הַזָּהָק אֲוֹיפָאָק קָול, מִיר אֲוֹיפָה לְהַלְעָוָס. אַיִלָּה אַבָּא גַּעַתְּרָעַט
אָזֶן יְיָה גַּעַמְאַכְט נִישְׁתַּוְוְעַנְגִּי, וְוַיַּצְשַׁטְּמַח מִיקָּה בְּיִינְטָמָעָן. אָז וְיָ

האָבָעָן גְּעוּהָן, אֵיךְ שֹׁוֹיְגָן אָן מַאֲךְ מִיר נִישְׁתָּחַן קָון זַיְעַרְעַ שִׂמְפֵּנְךָ-
זַעֲרַטְעָר, גְּלַאָךְ וַיְהִינְתָּ אַלְעָן בַּילְעָן, זְעַנְעָן זַיְנָךְ בַּיְזָעָרְגָּן גְּנוּאָרָעָן,
אַקְבָּעָן גְּנַעַלְעָנְטָ אַמְּוֹל אָן טַאָקִי אַוְיָף מִיר אַלְיָין, אָן טַךְ
אַבְּגָנְשִׁיט טַיט זַיְדָלְעָרִי, אַזְוִי וַיְיַעַנְעַ לִיטָּקָעָן. זְיַנְעַנְדִּינְגָּ שְׁעַנְדָּ-
לִיכָּעַ לַיְעַדְעַלְעָה זְעַנְעָן זַיְנָךְ צַוְּמָעָן, אָן טַיט אַ וַיְלָד
גְּנַעַרְרִי קָון שְׁבָרוּם הַאָבָעָן זַיְנָךְ גְּלַיְאַרְעַמְטָ : אַרְוֹתָ קָון דָּצְעָן,
דוֹ פַּעַרְפָּלְזְכָּטָעָר זַוְּדָעָ ? אַוְיָף זַיְעַרְגָּן אַזְיָּן גְּעַקְוּטָן דָּעָר
שִׁינְקָעָר, אָן הַאָט מִיךְ אַזְוֵּפָן עַדְעָלָעָן אַרְטָ מִתְּגַעַטְשָׁקָעָ רַיְעַדְלָעָה
אָן אַ זִּיסְזַיְעַרְעַ פִּינְגָּלָע, בְּחִילָה, אַרְוֹיְגַעְטְּרַבְּיָעָן, אָן אֵיךְ בֵּין אַרְוֹתָ
שְׁטָרָקָ צַוְּקָאָטָ .

דָּאמָ דָּזְיָוְגָעָ שְׁלַעַכְתָּעָ בְּעַנְעַנְעַנְיִשְׁ הַאָט וַיְיַדְעָם קְלִינְעָלָע
טִיְתָבָעָן, אַלְגָּנְעָן צִוְּתָ כִּיר גְּעַפְּקָט דָּעָמָמָ, אֵיךְ האָבָעָן סְמַחְתָּ
גְּעַקְעָנְטָ פְּאַרְגָּעָסָעָן, אָן אַלְעָן גְּעַטְעָנְהָתָ צַוְּגָט : רְבָנוֹ-שְׁלָעָלָם
דוֹ, וּזְסָמָמָה בְּחַרְתָּנוּ מִבְּלָהָעָטָים,דוֹ הַאָסָט אָנוֹן אַזְיַסְדָּרְוּוּהָלָט
קָון אַלְעָ פְּלַעְקָעָר, הַאָסָט אָנוֹן לִיעְבָּר, אָן קוּוּלָּסָט נָאָר אָן קָון אָנוֹן,
פָּאָר וּזְסָמָמָ זַאֲךְ סְמִיט דִּין גְּזָנָן פְּאַלְקָ יִשְׁרָאֵל קְמָעָן צַוְּשָׁמָאָךְ,
צַוְּאָא שְׁפָאָט אָן שְׁצָנָד ? אַזְוִיב דָּעָר שְׁטִינְגָּר דִּינְעָר אָיו אַזְוִי
צַוְּאָן אַזְמָלְקָעָן, וּוּעַטָּןדוֹ לִיעְבָּכָט, וּוּאָלָט גְּעוּוֹן פְּאָר אָנוֹן אַסְהָ
לִיְיָכָר, פִּיעָל בְּעַבָּעָה, אָןדוֹ זַאֲלָטָט גְּעוּוֹן אָנוֹן נִשְׁתָּלְעָפָעָה
אָין אָנוֹן נִשְׁתָּמָט אַזְיַסְדָּרְוּוּהָלָעָן קָון אַלְעָלָ אָמוֹת . דִּי טְרִיסְטָוָנָן אָןדוֹ
אַזְמָהָלָסָט דָּאמָ פְּעַרְדִּינְבָּט קָון דִּי שְׁלַטְעָרָן צַוְּזַיְעָרָ קִינְדָּרָ, צַוְּ
אַזְיַיְקָלָעָה אָן אַזְרָאַיְקָלָעָה, אָזְזָן אַקְנָפָעָ נְחָמָה, וּזְאָרוֹת וּזְסָמָקָט
אַרְזָוִים מִיר, מִשָּׁה דָּעָם שְׁנִיְדָרָ, דָּעָם זַוְּהָן קָון דִּין דִּינְסָט דַּוְאָסְטִיעָ,
וְהָרָדָר לְעַבְטָ אַזְוִיבָרָ עַדְרָ וּוּעִינְגָּ, אָן שְׁטָמָהָט אָוֹסָ גְּעַנְגָּ, וְהָרָדָר
קִיְיָלָל פָּזָן יְעַדְעָן אַזְיָוָאָרָף, קָון יְעַדְעָן פָּלָב, — אָןדוֹ וּוּסָטָ זַיְהָ
הַעַטְ-הָעַט, וּוּעָן עַמְּ אַזְיַיְדָמָאָנָן, בְּעַנְטִינְגָּן פְּאָר מִין צָעָר, פְּאָר
יְסָוִרִים אָן גְּבָרָאַטְעָנָעָ לִיְדָםְיָעָן קִינְדָּס-קִינְדָּס קִינְדָּרָ. אָן
וְיִדְעָר פְּאַרְקָעָהָרָט, פְּאָר וּזְסָמָמָ אַלְעָן דִּי קִינְדָּרָ, קָון דִּי הַיְנְטִינְגָּ
רוּבָּרָ, בְּעַדְאַרְפָּעָן, גְּעַבָּעָה, אַבְּקָוּמָן פְּאָר דִּי זַיְנָדָרָ קָון זַיְעָרָ שְׁוֹלְדִינְגָּ
עַלְבָּרָן ? בְּעַמְּפָרָ, דָּאָלָט זַיְהָ, בָּאָלָד טַאָקִי אַזְוֵּפָן אַרְטָ אַמְּשָׁפֵט,
אַ רְאַסְפָּלְאָטָהָן אָן אַגְּעָנָד ? . אַמְּנָסָמָחָתָאָתִי, אַט אַזְוִי קְלַעַג אַזְהָה שְׁטָעַנְדִּינְגָּ טְרָאַכְטָעָן אָן הַאָבָעָן
זַיְהָ אַלְעָן גְּנַעַרְאָקָעָן פְּאָר אַזְוּלָעָמָן מִינִי גְּנַעַרְאָקָעָן, וּזְסָמָמָ אַקְעָנָעָן
אַזְיָנָד, אָן נָאָר דָּעָר יִצְרָ-הַדָּע הַאָט גְּעַנְעָט מִיר אַזְוּלָקָט אַקְעָנָעָן

שם און יפא אין אונאגאנ

אָם אַינְגָעֶבָן. דִּי אַלְעַ מֵיהַ מִינָּעַ, נִישַׁת צֹ טְרָאַלְטָעַן אַזְעַלְכָעַ
בִּיּוֹעַ גַּעֲדָאַנְקָעַן, הָאָט מַיר נִשְׁתַּגְעָהָאַלְקָעַן. וּאָרוֹם זַיְ פְּלָעַגְעַן מַיר,
נִשְׁתַּגְעָהָאַלְקָעַן. קְרִיכָעַן אַלְיַיְן אַיְן קָאָפְ אַרְיַיְן.

אַיְזָמָאָל בֵּין אַיְךְ שְׁמָאָרָק פָּאָרָאָמָעָרָט גַּעַנְגָּנָעַן אַיְן גָּאָסָס, דִּי
צִיְּתַ אַיְזַיְדָר גַּעַוְעַן דְּעַנְסְּטָמָאָל וּהָרַא אַשְׁלַעַטְטָעַ, דִּי פְּרָנְסָה שְׁטָאָרָק
גַּעַלְאָלָעַן, נִשְׁתַּאָקְיַיְן שְׁטָאָקְ אַרְבִּיְיט, בִּיטְעַר אָוָן פְּינְסְטָעַר! אַיְךְ בֵּין
גַּעַוְעַן בַּיְ מַיר מִיאָס אַזְאַבְגָּנְעָהָאַלְקָעַן. קְוֹמָט מַיר גַּרְאָד אַזְנָעַן
דָּעַר גַּעַוְעַגְעָנָר חְבָר מִינְעָר, דִּי נָאָזְ פָּאָרָיְיסָעַן, גַּלְעַט זַיְקְ מִיטְ
פְּרִיאַטְיַיְט דִּי וּאָנְסָעַס, קְוֹקְעַנְדָּיְג אַזְיַיְסָפְ מַיר מִיטְ שְׁפָאָט. גַּעַהְ אַיְךְ
צֹ אַיְהָמָ צֹ, עַפְים פְּלַזְצָלִים, וּדָעַר רֹחַ וּאַלְטַ מַיְקְ אַגְּנָעַטְרָאָגָעַן,
אַוְנָסָ אַהְמָ מִיט אַזְבְּרָאַלְעַן גַּעַמְיַטְ.

— מַעַן קָעַן אַגְּסָה הַיְנָט נִשְׁתַּגְעָהָאַלְקָעַן אַטְקָוְן דִּי טְיוֹאָלִים,
קָוְן דִּי אַנְשִׁיקְעַנְיַשְׁעַן — צְזִבְיְוָעַרְטַ זַיְקְ רָב "יְפָתָיְ" מִינְעָר, אַשְׁטָאָקְ
גַּעַבְעַנְדָּיְגְמָיְקְ מִיטְ טְיַיְן פָּאָלָק.

— פָּאָנְיַיְ פְּרוֹשְׁעַנְקְסְׁוֹיְנוֹשְׁיְטָמְקִי! — רָוֹף אַיְךְ מַיְקְ אַגְּסָמִיט
גַּעַבְעַטְ — וּאָסָ פָּאָר אַזְנָדְ הַאָפְ אַיְךְ אַזְוָיְם בַּעַגְגָעַן, וּאָסָ דַזְ
וּיְלָכְטַ מַיְקְ אַזְוָיְם!

— וּוּעָר אַיְזָ דַסְ ? ! — הַאָט עַר אַגְּשָׂרִי גַּעַמְטָן מִיטְ פְּרִיאַטְ
קִיְיט, אַזְוּקְקָעַהְרָעַנְדָּיְגְמָיְקְ מַיר דָעַמְ קָאָפְ.

קָוְן דָעַמְ קְוֹרְצָעַן עַנְטָקְעַר זַיְגָעַם הַאָב אַיְךְ אַרְיְמָגְעַוְעַן, וּדָזְ וּוּיְטַ
דִּי שְׁנָאָה אַיְזָה אַיְהָמָ אַיְנָגְעַוְאַרְצָעַלְטַ טִיף אַיְן הַאָרָץ, אַזְנָעַן
מַיר, דָעַמְ בַּעַסְטָעַן גַּוְטָעַן פְּרִיאַנְדְ זַיְגָעַם פְּרִיאַהָעַר: וּוּרְ בִּיסְטְ-דַזְ ?
אַיְךְ קָעַן דִּיְקְ נִשְׁתַּגְעַן. פְּגָנְדָעַסְטָוְעַגְעַן פְּרִיאַוְ אַזְנָהְקְ אַמְּאָלְ אַיְהָמָ אַגְּנָעַן:
— וּאָסָה הַיְיָט, וּוּרְ בֵּין אַיְךְ ! דַזְ קְעַנְסָטְ מַיְקְ נִשְׁתַּגְעַן ? ? מַיְקְ ?
דַיְן אַמְתָהָן גַּוְטָעַן פְּרִיאַנְדְ, וּאָסָ יְאַהְרָעַן לְאַנְגְּ זַעְנָנָן מַיר גַּעַוְעַן בְּעַ-
קָאָנָט ! אַיְךְ פְּרָעָגְ דִּיְקְ נַאָקְ אַמְּאָלְ, מִיטְ וּאָסָהְקְ אַיְךְ מַיְקְ אַזְוָיְ
פְּגָרְזָוְנְדָיְגְ ? פָּאָר וּאָסָ, הַא, קְוֹמָטְ עַסְ מַיר אַזְוָיְ ?

— פָּאָר וּוּלְכָעַן וּנְדָ, פְּרִעָנָטְ עַר ! וּוּנְנָגְ זַיְדָיְג אַיְזָ דַעַן דַיְן
קָאָלְ ? רְזָבְעַר זַיְטְ אַיְהָר, בְּלֹטוֹזְגָעַרְם, עַקְסְפְלוֹזְאַטְאַמְטָרָטָרְ...

— וּוּמְעַן דִּאָבְ אַיְךְ גַּרְזְוִיבְ ? וּוּמְעַן הַאָפְ אַיְךְ בְּעַזְוַלְטְ ?
קָאָלְ אַיְךְ אַיְהָמָ אַרְיַיְן אַיְן דִּיְ רַיְדְ — אַזְגְּ, אַגְּנָ, אַדְרָבָה ! דַזְ אַלְיַיְן
וּוּיְטַטְ וּהָרַגְטַ מַיְנָעַ עַשְׁרוֹתְ. אַזְנָ אַזְנָ זַיְזָ וּוּסְטַטְ מַיְקְ אַזְיְסְטְרִיְסְלָעַן,
וּאָסָ וּוּסְטַטְ-דַזְ בַּיְ מַיר גַּעַנְגָעַן ? דַסְ נַאֲנָצָעְ בְּעַלְ-הַבְּתִישְׁקִיְטְ מַיְזָעַ,
בְּשְׁתִיְינָס-גַּעַזְגָעַן, אַזְן : אַלְטַ בְּעַטְ, אַזְבְּרָאַלְעַנְעַר טִישְׁ, אַזְן

בענקלהה, וואם האלטען זיך מיט נסימ. דו וויסט דאך יא זוי איז דחקות איזק לעב, א טעהל קארטאנעל, וואם מײַן חיה זאל לעבען. א מיט איזהרב כבּוד, קאַלְט אָבּ, דאָס אַיז, מְשִׁתְּיָהִים-גְּנוֹאַנט, אָונְגָּעָר שטענדילגע שפיו. אָט דאָס אַינְגָּאַנְצָעָן האָבּ אַיז פָּאָר מְײַן שׂוּעָרָעָר אָן בִּיטְעָרָעָר אַרְבִּיטָר. אָט דאָס אוֹן דער שְׁלָר פָּאָר מְײַן צָעָר! דו וויסט דאָך אַלְיָין גוֹט דאָס נְחַדְּדִינָעָ לְעַבְעָן פָּוּן אַרְבִּיטָר. אַרְבִּיטָר אַיך דעַן נִישְׁטָשְׁוּעָר מִיט נְוִוִּיט-שְׁוּוֹיִס טָאג אָן נְאָלֶת?

— אַיך ווַיִּסּ, אַיך ווַיִּסּ! — עַנְטְּקָעָרָט עַר מִיט שְׁפָאָט אָן הָאָס — אָט דאָס מַאֲקִי אַיז דִּי מַעְשָׁה, וואָס דַּו אַרְבִּיטָטָס טָאג אָן נְאָלֶת! דָּרְעָמִיט גַּעַמְסָט-דוֹ צָו בַּי אָנוֹן דִּי אַרְבִּיטָר, מַאֲקָסָט קָאַלְיָעָן אָן רִיסְטָט אַרְזִים דָּעַם בְּרוּיטָט פָּוּן אָונְגָּעָר מּוֹיל.

— מְײַן אַרְבִּיטָר פָּוּן דִּיְנָעָר — זָאנְ אַיך — זָעַנְעָן דָּאָך פָּעַרְשָׁיְדָעָן. מִינְעָ אַיז מִיט דָּעַר נְאַדְעָל אָן דִּיְנָעָ מִיטָּן אָל. קָאַלְיָעָ מַאֲקִי אַיך אָוֹרְאִי נִישְׁטָט, ווַיִּסּ אַיך וואָס דַּו זְאָנְסָט?... קִינְגָּעָם קִין הַזָּקָה אַיך נִשְׁטָט, אַיך בִּין, גַּעַלְיוֹבָט דָּעַר אַיְבָּעָרְשָׁטָעָר, גַּעַנְטָמָן אַיז מְײַן שְׁנִירְדָּעָר?... דַּו, פָּאַנִּי, דַּו אַלְיָין הָאָסָט דָּאָך מִיר גַּעַדְאָנְקָט פָּאָר דִּי הַזָּוּעָן, וואָס אַיך האָבּ דִּיר אַמְּאָל גַּעַנְעָהָת. אָן אַבְּעָרְהָוִיפָּט גַּעַדְמָה אַיך נִשְׁטָט מִיעָר וַיִּאָלֶעָ שְׁנִירְדָּעָר. ווַיִּסּ אַיך וואָס דַּו זְאָנְסָט, הַזָּקָה! אַיך תָּהָזָק? מִיר אַלְיָין, מִיר אַלְיָין, תָּהָזָק הַזָּק!

הָעָר נְאָר צָו — זָאנְ אַיך אַיהם שְׁמִיכְלָעָנְדִינָג נְאָנָץ קְרִינְדָּלִיך, וַיִּצּוֹ אַגְּנָטָעָן בְּרוּדָעָר — זָו דָּאָך נִשְׁטָט קִין נְאָר, לְלַעֲבָעָן. אָן קוּם אָט צַו מִיר, וּוְעַלְעָן מִיר וּוְיְטָעָר עַסְעָן גַּעַרְעַנְגָּלְעָטָעָ קְאַרְטָאַנְעָל, וואָס אַיך צַו צְוִיר, וּוְעַלְעָן מִיר וּוְיְטָעָר עַסְעָן גַּעַרְעַנְגָּלְעָטָעָ קְאַרְטָאַנְעָל, זָעַנְעָן שְׁוִין צְוָרִיסָעָן; שְׁוִין דִּרְיָי אַיז דִּרְיָי אַיז צְוָרִיסָעָן. מִינְעָ שְׁחָק, זָעָה נְאָר, זָעָה נְאָר, זָעַנְעָן שְׁוִין אַיזָּק אַבְּגָּעָהָרָעָן אָן סְעָן בְּעַדְאָרָף וַיִּנְעַבְעָן הַלְּפָה. וּהְאָסָט-דוֹ דָּאָך מַאֲקִי בְּעַשְׁיְנְפְּרָלִיךְ, אָז מִיר דָּרְקָעָן גַּעַבְעָן צְוִיטָעָן. אַיז דָּאָך מַאֲקִי גַּלְיָעָר לְעַבְעָן צְוִישָׁעָן. זָו אַיְנָעָר דָּעַם צְוִיטָעָן. אַיז דָּאָך מַאֲקִי גַּלְיָעָר לְעַבְעָן צְוִישָׁעָן. זָו גוֹט. אָן יְדָעָר מִיט וואָס עַר קָעָן הַעֲלָקָעָן דָּעַם צְוִיטָעָן. אַיך, אַשְׁטָּיָן. גַּעַר, בִּין אַשְׁנִירְדָּעָר, וּוְעַל אַיך לְיִגְעַן אַלְאָטָעָ אַזְּפָעָ דִּינָעָ הַזָּוּעָן. אָן דַּו, שְׁוּסְטָעָר, וּוְעַסְטָט קָעַרְלָאַטָּעָן מִינְעָ שְׁחָק. אָט אַזְּוִי וּוּט, אָם-

זְרָצָה-הַשָּׁם, זְיַן פָּאָר בִּידָעָן גוֹט. וַיִּאִגְּנָעָר וואָס דָּאָס לְשָׁן הָאָט אַיהם אַבְּגָּעָנוּמָעָן אַיז עַר גַּעַלְיוֹבָעָן שְׁתָעָהָן שְׁטוֹמָ אַיְפָּעָן אַרְטָר. אַיך האָבּ פָּעַרְשָׁטָאַנְעָן, אַז עַר קָעָן זָו קִין עַזָּה נִשְׁטָט גַּעַבְעָן, וואָס זָאל עַר טָאן. אַיך

שם און ימת אין א זואגטען

האָב זיך מיט דער געלעגענהייט בענוצט און האָב וווײַטער טיט גוטען
איידם געוּאנט :

— מאָקי אַין אַמְתָּאָרִין, פָּאַנְיָעַ... בִּיסְטַּ-דוֹ דָּאָךְ נִישְׁטָ אֹזָא נָאָר,
זֶה דָו נִיסְטָ זֶה אֹזָים, בִּיסְטָ נָאָר נִשְׁטָ אֹזָוּ שְׁלָעַטָּ, וְזֶה דָאָסּ מְוַיֵּל
דיַינָס רָעַטָּ. גַּעַנְגָּ דִיר, בְּרוּדָעָר, צֹ מַאֲלָעָן זֶה דָוּ, וְוַילְד אַון
מְשׂוֹנָעָ. וּבִיסְטַּ-דוֹ, וְאָסּ אַיךְ וּוּלְלָ דִיר זֶה גַּעַנְגָּ ? מַאֲרָגָעָן אַיזְ דָאָךְ
קְרִיאַתָּאָגָ, הָעָר נָאָר מִיךְ אַון קָוָם מַאֲרָגָעָן צֹ מָרָ, וּוּלְלָ אַיךְ דִיר
טְרָאַקְטִירָעָן מִיט פִּישָׁ. —

— אַיךְ האָב פִּינְטָ קִישָׁ קָוָן אַזְוַלְקָעָן, וְאָסּ הָאָט פִּינְטָ מִין
חוּזָר ? — מַהְמָת עָר אַגְּשָׂרִי דָוּטָ וּוּרְעַנְדִּיגָ וְזֶה פִּיעָרָ, פִּגְעָרָ
גְּרוֹזָס פָעָם .

— וְאָסּ הָיִיסְטָ ? — רָוֶף אַיךְ מִיךְ אַן, זְעהַנְדִּיגָ אַין וְאָסּ דִי
שְׁנָאָה זְיַעַן שְׁטַעַקָּט — פָּאָר דָעַם חֹזֵר טְרָעַטְסַטָּ-דוֹ עַם אֹזָוּ אַרְוִיָּס ?
אַט אַין דָעַם נָאָר גַעַתָּה עַם דִיר, וְאָסּ אַיךְ הָיִיט-אָפָט מִין רְעַלְיָנִיגָ
אַון וְוַיל נִשְׁטָ עַסְעָן וְאָסּ מַעַן מַהְאָרָר נִשְׁטָ. אַט דְּרָעַקָּאָר רְזָדְקַסְטַ-דוֹ
מִיךְ עַם אַון פְּעַרְחָאָסָטָ מִיךְ אֹזָוּ ? אַסְכָּר, אַוְיב אַיךְ פְּעַרְשָׁטָה דִיךְ,
חוּאָסּ מִיט דִיר אַיזְ אַזְוִינָס גַעַוְאָרָעָן הַיָּינָט. הָאָסְטַ-דוֹ גַעַהָעָרטָ, מַעַן
זֶה אֹזָוּ מְשׂוֹנָעָ זֶה הַיָּינָט ! ... זֶה מָרָ נָאָר, פָּאַנְיָעַ... וְזֶה פִּיהְלָסְטַ-דוֹ
זֶה אַין גַעַונְדָר ?

אַיְיף דָעַר פְּרָאָגָעָן האָב אַיךְ בעַקְוּמָעָן קָוָן מִין חְבָרָה-מַאָן
אַעַנְטְּקָעָר מִיטְיָן קוֹלָאָק אַין רְוַעַן, אַון בַּאלְדָה טְאָקי אַיזְ עָר אַוְוָעָק .
קָוָן יְעַנְעַר צִיְתָ אַן האָב אַיךְ אַיְדים שְׁזִוְן מַעַדר נִשְׁטָ גַעַוְעָן .
אַון וְזֶה האָב גַעַהָעָרטָ, הָאָט עָר אֹזָה בְּעַטְיוֹלִינָט גַעַוְעָן אַין דָעַם
פְּאָנְרָאָס, אַין שְׁטָעָטָן, וְזֶה מִעַן הָאָט גַעַרְוִיבָטָן גַעַפְלִינְדָעָרט אַין
פְּעַרְבְּרַשְׁטָ אַמְּקוֹם-קְדוֹשָׁ.

๔

אין דער צויט, האס רב משה דער שנידער האט פדר דערצעהלהט זיין געשלט, האט די עלטער טאקטער זיין אלז געוויגט און געצייטער עפיט זו אן א פֿגבָּעַד. פֿלְגָּלִים מהוט ד זיך א חאָפֶ-איֻפֶּן פֿונְס אָרֶץ, בלאָס ווערעדן זוי קָאָלָה, געהת און שטעלט זיך בְּ דער טיר פֿונְס וואָנָאָן זו שְׁעֵפֶן קָרְשָׁעַ לְפָטַז. די מוטער שאָקָעַלְטַז אַיְהָר נָאָה טִיטַּן קָאָס וועד קָרְאַמְּטַעַט טוֹט הַיְשָׁע טְרָעָרָע אַיְן זַי אַיְגָּעָן. אוֹיפֶּן רב משה געווילט האט זיך אַנְגָּרוֹקָט ווי אַשְׂוִיאָרְצָעַר ווּאַלְקָעַן מְרָה-אַתָּהָה, אַיְן ער אַיְן טיט אַפְּאָל שְׁטִיל גַּעֲבִיבָּעַן.

אוֹ אַיְךְ הַאָמֵן קָרְעַשְׁטָאָגָעָן, אוֹ רב משה טִיטַּן תִּימְבָּחָר טְרָנִינָעַן אַיְן דָּה נָאָה גַּרְעַסְעָרָע צְרוֹת פְּנֵי דִּי, ווּאָס ער האָס סִיר בְּזֵי יַעֲנָט דערצעהלהט, אַיְן די צְרוֹת האָבָעָן זַי פְּנֵן דער טאקטער. אוֹ רב משה אוֹזְאָ אַבְּיָעָל זַי זיך גַּעֲקָבָעָן אַיְן וועהענָרָג אַיְן סִיר, אוֹ אַיְךְ בֵּין וועהָר צִיקָּאָוּעַ זַי וַיְסָעַן, האָס די בעשה אַיְן, האָט ער זיך אַנְגָּבוֹיָגָעָן זַי טִיר אַיְן אַשְׁלִילָרְהִיט אַיְגָּזָן אַיְשָׁר דערצעהלהט, אוֹ זַי, די עלטער טאקטער זיין, אוֹ נְגָזָעַן קָעָרָי קָסִיט פְּאָר אַפְּיָינָעָם יַגְנָעָן פָּאָן, דָּאָרָט אַיְן דער שאָקָדָט, וְאָס ער האָט גַּעֲחוֹאָיָנָט. דער תָּהָן האָט גַּעֲרָבִיט בְּיַי אַפְּטָאָלָעָר, וְאַיְט אַיְדָט לְיעָב גַּעֲהָאָט טִיטַּן נָאָגָעָן לְעָבָעָן אַיְן ער נָאָה אַיְדָט אוֹ אַיְךְ אוֹיְסָגָעָנָגָעָן, אַיְךְ, כְּמָה חִיט, פְּנֵן דָּרְכָּהָס זַי,

האָב זיך מהחיב געווין צו געבען דין ביז טאַלטער, מרת בְּדִינְדֶּל,
אוויי הונדרט מאָרָק מומנִים, פֿאָר דער חתונה, דעם חַקְנַכְהוֹר
כויה וועלגַן, ער זאל זיך קעגען פֿאָזַען אַפְּערקְצְבָּאָט אָזַן אַינְקְזְיַעַן
ווערכְזִיגַן. די חתונה האָט געוֹלָט זיין, פֿאָי עס שטעעהט אָזַן די
תְּנָאִים, ווען דער חַן וועט אָרוּס פֿון אַטְיכְטָעָר. דְּאָס גַּעֲלִיעָבָטָע פֿאָר הַזְּטָע
אוֹן קְרִינְעָן אַטְיכְטָעָר פֿון אַטְיכְטָעָר. דְּאָס גַּעֲלִיעָבָטָע גְּלִיקְלָעָן בֵּיזְגְּלָעָן
אלָז גַּעֲהָאָקָט, נַעֲהָאָקָט צו דער לַעֲבָעָן שֵׁין דעם גְּלִיקְלָעָן בֵּיזְגְּלָעָן
דער חתונה, וועלְלָעָה האָט גַּעֲהָאָקָט זיין אַין דְּרָי בָּאָגָאָטָן אַרְזָם,
פֿאָרְשְׁטָעַלְעַנְדִּין זיך נְדוֹלָהָט, וַיְיַי וְוַעֲלָעָן זיך אַיְרִילְטָעָן בֵּיזְגְּלָעָן
בָּעַלְ-הַבְּתִישְׁקִיט אָזַן פֿירְהָעָן, אַמְ-רִיצָה-הַשָּׁמָן, אַגְּלִיקְלָעָה לעבען,
פלְזָלִים וַיְבֹאָה המַן. קומָט אָזַן די נוֹרָה פֿון גְּלוֹת — רב כִּסְתָּה
מיַט זיין הוֹוַ-גַּעַוְנִיד וְוַעֲדָעָן פֿאָרוֹאָגְעָלָט, אוֹן די גַּעֲלִיעָבָטָע וְעַנְנָן
צְוִישִׁידָט גַּעֲוָאָרָעָן.

— אָט דְּאָס, זעהַט אַיְדָה, אָז אַומְגָלָק אַזְוָלָק, וְזַס אַיְך
קען שֵׁין נִישְׁטָט פֿערְטוֹאָגָעָן — לְאָזַט דַּעַר פֿזְבְּטָר אַיְזָס זַיְן שְׁבָועַט
שְׁבָאָרָק בְּעַטְרִיבָּט — די דְּאָזַעַן טַאָלְטָעָר סִינְעָה האָב אַיְך לַיְעַב וְזַיְן
סִינְעָה לעבען, אַזְהָה בֵּין נְרִימָט די נִשְׁבָּה בֵּיןָה פֿאָר אַזְוֹר צְוַעְקָנוֹגְעָבָעָן.
הַיְיָנָט, זַיְט אַיְך טְשָׁעָר, וְזַיְטָרָם בֵּין בְּרָאָזָה אָזַן, אָז אַיְך זַעַה זַיְן
אַונְגְּלִיקְלָעָה, וְזַיְט אַזְהָרְטוֹעָרָט, פֿערְקָאָגָט. וְוַיסְט אָזַן פֿינְכְּטָעָר
אוֹן אַיְדָה, גַּעֲבָעָה, די וְעַלְתָּה אַהֲן אַיְדָה גַּעֲלִיעָבָטָען... .

אַזְוֹנָר האָב אַיְך שֵׁין פֿערְשְׁטָאָגָעָן. פֿאָר וְזַס די פֿאָזְקְיִידָר האָט
די גַּאנְצָע צִיְּט, וְזַעַן דַּעַר פֿאָטָעָר האָט מִיר זַיְן כִּיטְעָרָע גַּעֲשִׁוְלָטָע
דְּרִעְצָעָהָלָט, אלָז גַּעֲיְקָצָט, דְּאָס האָרֶץ האָט מִיר גַּעֲרִיכָּן אַזְוֹפָה
דַּעַר אַונְגְּלִיקְלָעָה, גַּעֲבָעָה. אַיְך בֵּין גַּעֲלִיבָעָן וִיצְעָן שְׁטִיל, פֿערְ
טְרָאָכָט, אַונְגְּלִיקְלָעָה, נִינְגְּזָדָל פֿון, אַלְיְזָיְזָן... וְלַבְּתוֹלָה חַנוֹתָה עַק על בָּעַל
גַּעֲרָה — זַיְיַי זְרָוִיה, אַגְּנָעָמָט אַזְקָעָמָט, קְלָגָט אַזְוֹפָה גַּעֲלִיבָטָעָה.

๙.

דער צוֹן האָט זיך אַפְּגַעַשְׁתַּעַלְטַ נַעֲבָעַן אַ קְלִיְנָעַר סְטָאַנְצִיעַ,
דער פֶּלְאַזָּק אַיז אַרְאֵב צוֹם וּאַקְוָאַל אַזְוֹן אַזְוֹן אַמִּינְזָט האָט עַר
געַבְּרַאַלְטַ אַ לִיְמַעְנָעַם קְרוֹג מִיטַּ קָאַלְטָעַ וּאַסְסָעַר, גַּעַנְעַבְּעַן טְרִינְקָעַן
דער אַונְגְּנוּלְקִילִיכְעַר, נַעַצְעַה, וְאַסְמָ בַּיִּ דָעַר טִיר, וְיַי אַוְיכָ לִיְזְוִירְקָעַן
אַזְוֹן דַּי אַיבְּעַרְדִּינָעַ קִינְדָּרַע, אַזְוֹן וַיִּהְאַבְּעַן זיך דַּעַרְקוּיְקָט. עַר אַיז
דַּעַרְטִימַט מִיר וּזְהָרַגְעַלְעַן, אַזְך הָאָבַּא אַיְהָם גַּעַרְאַנְקָט אַזְוֹן האַרְצָעַן,
אַזְוֹן שְׁטָאַרְקַחְשָׁק בְּעַקְוּמָעַן צְוַוִּיסְעַן וּוּעַנְעַן אַיְהָם, וְיַי אַזְוֹי וּוּרְעַט עַר
פְּלוֹצְלָטַם אַ אַיְגְּנָעַר אַזְוֹן רַב מַשָּׁה דַּעַם שְׁנִידְעָרַם הַיְגְּנָעַנְדַּר, נַאֲכָה
דַּעַם, וְאַסְמָ צְוִישָׁעַן וַיִּזְיַי אַזְוֹן פָּאַרְגְּנַעְפְּאַלְעַן ?

— אַזְוֹן דָּעַר צוֹן אַיז וּוּיטָעַר אַזְוֹעַק, טְהָוָת רַב מַשָּׁה אַמְּאַק
מִיטַּ דָעַר הַצְּנָדָר, וְיַי אַרְזִיסְמַלְאָגְנַעַנְדִּיגַ פָּזָן זיך דַי מַרְהַ-שְׁחוֹרָה, אַזְוֹן
אַגְּנַעַה-זְיַבְּעַן וּוּיטָעַר דַּעַרְצָעַה-לְעַן מִיטַּ וּוּרְטְלָעַה אַזְוֹף זְיַן שְׁטִינְגָּר.

— דַּאֲסָם, וְאַסְמָ אַזְך וּוַיִּלְעַדְעַצְעַלְעַן אַיְצָט, אַזְוֹן גַּעַוְעַן אַזְוֹן
גַּאֲלִיצִיעַ. אַרְזְמוֹצָנְדָרְעַזְעַנְדִּיגַ דַּאֲרַט בַּנְּ אַזְך אַיְינְמָאַל עַרְנִיאַז אַזְוֹן
אַ שְׁטָאַרְט אַרְיַין אַזְוֹן אַשְׁיַנְקָעַל אַכְבָּעַנְ-צִיְּתַם. דַי שְׁטוֹבָ אַזְוֹן גַּעַוְעַן
אַזְוֹיסְעַ חַוְּבָה, אַ פּוֹסְטִינִיעַ, אַזְוֹן דַי לְהַטְּ-קְוָנִים לְאַקְמָפַ, וּוּלְכָעַר
אַזְוֹן גַּעַהְאַגְּנָעַן אַזְוֹן מִיטְעַן שְׁטוֹבָ, האָט נִישְׁתַּעַדְרְנִירְיַטְט בַּיּוֹ דַי וּוּנְדָר.
אַרְיִינְקְוּמְעַנְדָרִינְגַ הָאָבַּא אַהֲ בְּעַמְעַרְקָט, וְיַי מַעַנְשְׁלִיכָעַ גַּעַשְׁתָּאַלְשָׁעַן
רַאֲנְגָלְעַן זיך דַּאֲרַט אַזְוֹן אַ פְּינְסְטִירַן. וַיִּנְקָעַל מִיטַּ אַ גַּעַשְׁדִּי, וְאַסְמָ
נַיְלָצָט אַזְוֹן דַי אַוְיעָרַן — עַפְים אַ קְוָל פָּזָן אַ מַאֲנְסְפָּאַרְשָׁוִין מִיטַּ

אֵיךְ קָרֹזִי, וְוַאֲסֶם שָׁרוּיָעַן, יַדְלָעַן אָוַן שִׁלְמָעַן טַוְוַעַן קְלָלוֹת, אָוַן
אָאָקָל פָּוָן אַיְנָעַם שְׁטִיל מִיט אַגְּנוּבָעַת: "הָאָט רְחַמְנָוֹת אָוְיָסֶר,
וַיּוֹסֶעֶת, לְעַבְעַע מְעַנְשָׁען!" דָּעַר הַוְנָגָע אָוַן דָּעַר דָּאָרְשָׁת הַאָבָעַן מִיהָ
גַּעֲבָרְאַט דָּרְצָוֹ, צַו עַסְעַן אַיְיָעַר בְּרוֹט, צַו טְרִינְקָעַן קְרִיעָעַר אַיְיָעַר בִּיעַר,
אָאָן נִישָׁת בְּעַצְּאַהֲלָעַן... נִישָׁת אַקְיָן אַיְנִיזָּנָגָע קְרִיעָעַר אַיְן מִיןָן טָאַש,
חַחָאָטָשׁ קְוִילָעַט מִיךְךְ", אָוַן יְעַנְעַע בִּיעַוְרָן וּוֹךְ, שְׁרִיעָעַן אָוַן וַוְילָעַן פָּוָן
אַיְהָתָא אַרְאָבְרִיסָעַן דָּאָט הַוְתָעַל, אַיְסָטָאָן אַיְהָם וַיְיָן מָאנְטוּל. אַיְהָ
הַאָבָעַן קְעַרְשָׁתָאָנָעַן, אָוַן דָּאָס שְׁרִיעָעַט דָּעַר שְׁיַינְקָעַד מִיטָּן וּוֹיָב, דָּעַר
גַּאֲנָצָעַר כֻּם זְיוּנָרָעַר אַיְן, אַפְנִים, דָּעַרְקָאָר, וְוַאֲסֶם דָּעַר אַרְעָמָאָן
בְּעַצְּאַהֲלָט נִישָׁת קָאָר זְיָן עַסְעַן. וַיְיָ אַיְוד, וְוַאֲסֶם אַיְן גַּעֲפָרִיוֹת גַּעַ-
אָאָרָעַן אָוַן זְיָן לְעַבְעַן מִיט הַוְנָגָע, אָוַן וְוַיְסָט דָּעַם בִּיטְעוּרָעַן טָעַם
קָוָן דָּלָות, הַאָבָעַ אַיְהָ מִיר גַּעֲלָאָות אַרְיוֹסָהָלְקָעַן דָּעַם אַוְנוֹגְלִיקְלִיכָּעַן,
גַּעֲפָה, פָּוָן דָּעַם שְׁיַינְקָרָעָם אָוַן שְׁיַינְקָרָעָקָעָם הַעֲנָר. פְּרָהָעָר מִיט
גַּטְעָן, אַוְיסְוּיְוּנָרָגָן וַיְיָ פָּוָן דָּעַר תּוֹרָה, אָוַן אַמְעָנָשׁ זְוִינְיָנָט קָאָר
אַשְׁטִיקָעַל בְּרוֹט מְחַמָּת נֹוִיט, אַיְן נָאָר נִישָׁת אַזְּזָשְׁטָאָקָעַר פָּעָר.
בְּרָעָעַן. נָאָר אָוַן גַּטְעָנָר רַיְיד אָוַן מַוְסָּר-אַגְּנָעָן הַאָבָעַן נִישָׁת נְעהַלְקָעַן,
הַאָבָעַ אַיְהָ אַבְּגָעָנְצָהָלָט קָאָר דָּעַם אַוְנוֹגְלִיקְלִיכָּעָם מְאַלְצִיאָת, אַיְן גַּעַ-
וְאָרָעַן בָּאָלָד שְׁטִיל, שָׁא. דָּעַר אַרְיָמָעָר מְעַנְשׁ הָאָט מִיר פָּוָן הַאָרָצָעַן
בְּעַדְאָנְקָט קָאָר מִין חָסָר, וְוַאֲסֶם אַיְהָ הַאָבָעַן טַוְוַעַן גַּעַטָּן.

או מיר זענען אדרויים קון דעם קוינטערען זוינקעל אין מיטען שטוב, און האבען אַנְגָּעָקָה אַיִּנְעָר דעם אַנְדָּעָיָן, זענען מיר בַּיְדָע אַבְּגָנָעָשְׂרוֹנָגָן אַזְּפִּי עַמְּלִיכָּע טַרְיוֹת צְרוֹיק, שְׁטָאָרָק פָּעָרוֹאָנוֹנְדָּרָט. אַיְךְ הָאָבָּדָע דַּעֲרָקָעָנֶט אֵין דעם אַונְגָּלְקִילְבָּעָן מְעַנְשָׁעָן — וְעוֹמְעָן מִינְט אַיְדָר — מִיּוֹן אַלְטָמָעָן חָבָר פָּאָנִיעָ פַּרְוּשָׁעָנְבָּוּשָׁוּנְיָוּשָׁטָסְקָן... עַר מִיר הָאָט אַזְּיָחָד דַּעֲרָקָעָנֶט. וַיְיַעַר שְׁתִּינְעָר אֵין קָוָן אַשְׁנִידָעָר, הָאָבָּדָע אַיְםָה פְּרִיהָעָר קָוָן אַלְסְׁדִּינְגָּן צְנוּעָקָהָקָט צָוּ וַיְיַזְּבָשָׁה, אַיְםָה כּוֹר פִּינְמָטָעָר גַּנוֹאָרָעָן אֵין דַּי אַוְיָגָעָן. דַּי קְלִיְּדָעָר זַיְנָעָ זענען צְרוּסָעָן, צְוֹהָלָטָעָר, דַּי שְׁחָקָט, צְזָהָאָקָט, צְפִּוְצָלָט. צְקוּרִימָט אֵון עַפִּים צְוֹהָלָטָעָר, אַיְמָה זַיְנָעָן, אַזְּיָחָד אַזְּיָחָד. אַיְמָה מִין צְקָנִיְּשָׁתָעָ קַאְטָעָרוֹדָעָ, אַמִּיצָּעָל אַזְּיָחָד, אַזְּיָחָד קָאָפָּה. עַר אַלְיוֹן אַיְזָהָט אֵון בִּין, דַּאֲסָפָנִים גָּעֵל אַזְּוֹן גְּרָיוֹן, פָּעָרְשָׁוֹאָלָעָן קָוָן הָוָנָעָר. עַמְּלִיכָּע מִינְוֹת זענען מִיר אַזְּוֹי גַּעַשְׁתָּאָנָעָן, אַנְקוּקָעָנָדָיָן אַיְנָעָר דעם צְוִוְּתָעָן שְׁטִילָ, אַהֲן וּוּרְטָעָר, וַיְיַעַר מְרוֹיָמָטָע. אַיְךְ דַּאֲבָּטָע אַיְמָגָּנוֹאָלָטָע צָוּמָעָרָשְׁטָמָע. אַיְהָאָבָּדָע טַבָּע אַיְמָגָּנוֹאָלָטָע צָוּמָעָרָשְׁטָמָע.

געטאנן פֿאָר רְחַמְנוֹת אֹיְף מֵין אָונְגְּנִילְיכָּעַן חָבָר. נְהַדֵּם אַיְךְ אַיְהָ
בַּיְ דַּעַר הָאָנָר אָוֹן תָּחוֹ אַ פְּרָעָג: —
— וְאָסָם אַיְן מִטְּרָה, פָּאֲנִיעָ... ? פֿאָר וְאָסָם זַעַהַסְטְּדוֹ אַזְּוֹן
שְׁלַעַכְּטָ אָזְּסָ ?

אַיְיךְ אֹיְף אָוֹנוֹ פְּוִילְישָׁע — עַנְטֶהָעֶדֶת עַר שְׁטִילָ, אַרְאָבָלְאָוּנְדָּרִינְגָּ
דָּעַם קָאָפָּ, נִישְׁתְּ צְוִיקְעָן מִיר אַיְן דַּי אַיְגָעָן — אַיְיךְ אֹיְף אָוֹנוֹ אָזְּ
גַּעֲקְטָעָן דָּאָס אָוּמְנִילָּ, דַּי גַּוְרָה אָוּסְצָאוּנְדָּרָן, וַיְיַ אֹיְף אַיְיךְ,
יְוָדָעָן. אָוֹן אַצְּנָדָר, וַיְיַ דַּו זַעַהַסְטָ, שְׁלַעַט אַיְיךְ זַיְהָ אָרוּם, זַעַהַסְטָ
אַ שְׁטִיקָעָל בְּרוּזִיט.

— נְעַבְּעָה — זַגְּ אַיְךְ, אָוֹן שְׁאָקָעָל מִיטְּזָן קָאָפָּ.
— קָעָן דָּאָס וַיְיַ, אַז דַּו זַאְלָסְטָה אַפְּבָעָן אֹיְף מִיר רְחַמְנוֹת, נִישְׁתְּ
אַז גַּעַדְיָנְקָעָן מֵין פְּיַינְדָּאָקָטָ צַו דָּרָ ? — הָאָט עַר טְרוּיְעָרִין גַּעַזְגָּטָן.
— נְלוֹתָ פְּאָרָנִיט אַלְעָ וַיְיַן — זַגְּ אַיְיךְ אַיְהָ שְׁטִיְּפָ אָוֹן וְאָרָעָטָ
הַאֲלַטְּנְדָּרִינְגָּ אַיְהָם בַּיְ דַּעַר הָאָנָר — לְאָמֵר פְּעַרְגָּעָסָעָן אַלְטָעָ זַאְקָעָן.
— מַיְיָנָעָ וַיְיַן וְעַנְעָן מִיר וַיְיַ שְׁוּעָרָעָ שְׁטִיְּנָעָר אֹיְף מֵין
הַאֲרַצְעָן. אַצְּנָדָר, אַז מִיר אַיְזָ שְׁלַעַכְּטָ, אָוֹן אַיְיךְ גַּעַפְּנָן זַיְהָ אָזְּ אַזְּ
צְוַשְׁטָאָנָר וַיְיַ דַּו, עַרְשָׁתָ אַיְצָטָ פְּעַרְשָׁתָה אֹיְף שְׂוִוָּן וְאָסָם פֿאָר
אַפְּמַשְׁוֹתָ עַם אַפְּבָעָן דַּי וַיְיַן, וְאָסָם דַּי זַאְטָעָ קְלָעָרָעָן אֹיְף אֹיְף
דַּי גַּוְגָּנְעָרִינְגָּ, דַּעַר בְּרִגְנָעָר אֹיְף דָּעַם פְּרָעָמָרָן, אָוֹן דַּעַר שְׁטָאָרָקָעָר
אֹיְף דָּעַם שְׁוֹאָלָעָן... ? פְּיַעַל, הָאָבָ אַיְיךְ גַּעַלְעָרָעָנָט אָזְּ
דַּעַר שְׁלַעַכְּטָעָר צִיְּתָ, אָוֹן אַיְיךְ דָּאָ נִישְׁתְּ לְאָגָן, קָוָן דַּעַר גַּעַשְׁלָטָעָ
מִיטָּ דָעַם שְׁיַינְקָעָר. הַלְּזָאָ עַם זַאְלָ זַיְהָ אַזְּוֹיְנָסָ טְרָעָקָעָן יְעַנְעָ נְאָרִישָׁעָ,
אַבְּגָנְעָמָנָטָ, פְּעַרְעָדָעָלָטָ לִיְּרָוְגָּ-גַּעַהָעָר, וְאַלְטָעָן זַיְהָ בְּעַסְעָרָ אָזְּ קְלִינְגָּ
גַּעַוְוָאָרָעָן. אָוֹן עַם וְאָלָט אֹיְף ? פְּיַעַל שְׁלַעַכְּטָעָם אֹיְף דַּעַר וְעַלְטָ נִישְׁתְּ
גַּעַוְוָעָן. — דַּו, מְשָׁה, בִּסְטָ אַ גְּוֹטָעָר, אַ בְּרָאָוּרָ מָאָן אָוֹן אַיְיךְ טָאָ
זַיְהָ שְׁעַטְעָן

— נָו, אַ בְּעַל-תְּשׁוֹבָה שְׁטָעָתָ נָאָר אֹיְף אַ הְוִילָעָר מְדֻרְנָה —
זַגְּ אַיְיךְ אַיְהָמָטָ גַּרְזָוָס לִיבְשָׁאָטָ — דְּרָעָמָהָן מִיר מְעַהָר נִישְׁתְּ,
בְּרוּזְעָר, אַזְּוָיָס, וְאָסָם דָּאָס אַיְן אַ חַטָּא ? קָוָן אַ וּוּלָטָ מְעַנְשָׁעָן,
וְאָסָם גַּעַדְתָּ אַיְבָעָר ? קָוָן מְאָטָעָץ ? קְנוּדָעָר אַיְן אַלְעָ דְּזָרוֹת. אַט זַעַץ
זַיְהָ נְעַבְּעָן מִיר. לְאָמֵר מְרִינְסָעָן אַ גְּלָעוּל בִּירָ אָוֹן וּוּרְעָזָ וּוּיְטָעָר
בְּרִידָעָר וַיְיַ אַבְּאָן

די דָאָיָגָעָ שְׁעה-צִיְּתָ אַיְן שְׁיַינְקָעָל אַיְזָ וּוּרְקָלִיךְ גַּעַוְוָן פֿאָר
אָרָנוֹ זַעַר אַ גְּוֹטָעָ — אַ צִּיְּתָ אֹיְף אַזְּיַצְּזָרִירָעָן זַיְהָ, אַזְּיַצְּגָוָסָעָן

איינער דעם צויהיטען דאס האָזֶן, אַזְיַי זַי אַמְּאַל אַיִן דִּימְשָׁלָאנְד
בַּיְּ אַגְּלָאוֹ בִּירָעָר. מִירָהָבָעָן זַיְךְ וְעַרְמָאָנְט אַוְנוּעָר קָעָרְגָּאָנְגָּעָן
לְעַבָּעָן, וְעַן מִירָהָבָעָן זַיְךְ גַּעֲרָבִיָּת רַוְהִין, אַיִן אַזְיַי אַיִינְעָר דַּעַם
אַנְדָּרָעָן דַּעֲרָצָהָלָט דַּיְּ אַלְעָ צְרוֹת, וְאַסְמָס מִירָ וְעַנְעָן אַיִסְגָּעָשְׁטָאָגָעָן
אַיִן אַוְנוּעָר אַרְמוֹאָגָלָעָן זַיְךְ, אַיִן גָּלוֹת. אַיִקְהָבָעָר פָּאָר אַיִדָּם אַרְויָסָם.
גַּעֲלִיְּגָט מִיְּן פָּעָקְוִילָּצְרוֹת, אַיִן עַרְ וְזַיְן פָּעָקְוִילָּ, וְיַי עַרְ וְוַאֲנְדָּרָעָוָעָט
אַרְום שְׂוִין אֲלָגָגָעָן צִיְּתָאָ אַיִן קָרְגָּט נִישָׁט קִיְּן שְׂטָאָקָ אַרְבָּיָיט אַיִן
אֲפָרָעָמָד לְאָנָד. עַס אַיִן נִשְׁתָּאָקָ קִיְּן אַרְבָּיָיט אַיִן אַזְיַי קִיְּן רַחְמָנָת
בַּיְּ קִיְּנָעָם הַיְּנָטִינָע צִיְּטָעָן, וְעַן דַּיְּ וּוּלְטָ אַיִן צְוָטָמָעָלָט שְׁלִיםָם.
שְׁלִיםָם-מוֹל אַיִן אַלְעָ גַּעֲלָטָהָט, דַּיְּ קָאָנְקוּרָעָן אַיִן נְרוּיָס, דַּעַם
צְוָטָרוּיָן, דַּעַרְ גַּלְוִיבָעָן גַּעֲלָעָן, אַיִן יְעָדָרָ מַעַנְשָׁ אַיִן פָּעָרָהָבָעָט
פָּאָר זַיְךְ. זַיְן בִּיסְעָלָ גַּעֲלָטָהָט עַר אַיִקְגָּעָגָסָעָן אַיִן וּוּגָן, אַיִן
בִּיסְלָעָלְחוּיוֹיָ פָּעָרְקִיְּפָטָ וְזַיְן חַקְצִים. עַס אַיִוָּהָמָ מַעַהָרָ נִשְׁתָּטָנָע.
בְּלִיבָעָן וְיַי דַּיְּ הַוְּלָעָ נְשָׁמָה, דַּיְּ אַלְטָעָ צְעָרָיסָעָן קָלְיָידָרָ אַיִן דַּעַם
הַעֲמָדָ צָוָם לִיְּבָ. קָוָמָעָנְדָרָג אַהֲרָ, אַיִן בַּיְּ אַיִוָּהָמָ אַיִסְגָּעָשְׁטָאָגָעָן דַּיְּ
לְעַצְטָעָ פְּרוּתָה, אַיִן עַס אַיִוָּהָמָ גַּעֲבָלְבָעָן חָאָטָשָׁ גַּעַהָ וְאַרְפָּ זַיְךְ אַיִן
וְאַסְמָעָר אַרְיָן. אַיִקְהָבָעָר אַיִבָּאָפָּהָט אַיִוָּהָמָ צְוָנְלִיהָט — אַיִן גַּלְאָוָן
בִּירָ נְאָהָ דַּעַרְ אַנְדָּרָעָרָ, כְּרִי וְיַי דַּעַרְ פְּסָוקָ אַגְּנָט : „תָּנָן שְׁלָרָ לְאַבְּרָ“
נִיבָּ בִּירָ דַּעַם פָּעָרָלָאָרָעָנָעָם. דַּיְּ מַצְוָהָהָט אַיִוָּהָמָ גַּוְטָ צְוָ-וְאַרְעָמָט,
דַּיְּ אַלְטָעָ פָּרְיִינְדָּשָׁטָהָט הָאָטָזָ זַיְךְ אַיִוָּהָמָ צְוָנְלִיהָט — אַיִן עַרְ הָאָטָזָ
טַיְךְ גַּעַהָאָלָטָ אַיִן גַּעַקְשָׁטָ, אַיִקְהָבָעָר אַזְיַי גַּעַנְגָּהָ גַּעַטְרָוְנָקָעָן לְכָבָר
אַוְנוּעָר בְּגַעַגְעָנִישָׁ, מִירָהָבָעָן גַּעַטְרָוְנָקָעָן, זַיְךְ פָּעָרָגָסָעָן אַבְּיָסָעָל
אַיִן דַּיְּ צְרוֹתָ אַיִן גַּעַוְוָן, וְיַי מַעַן זַגְּנָט, בְּגַלְוָן, לְעַבְּרָדִיגָ-בְּעַדְעָוָרָדִיגָ,
בַּיְּ דַּעַרְ שִׁינְקָעָר אַיִן גַּעַקְמָעָן אַיִן הָאָטָזָ אַזְגָּדָן : „רַבּוֹתִי ?
עַס אַיִן שְׂוִין צִיְּתָאָ צָו גַּעַהָן שְׁלָאָקָעָן“. —

דַּיְּ נְאָלָט אַיִן גַּעַוְוָן זַוְהָר אֲלִיכְטִינְגָּ, דַּיְּ לְבָנָהָהָט גַּעַשְׁיָנָט,
אַרְזִיסְטָעָלָעָנְדָרָגָ דַּעַרְ וּוּלְטָ דַּיְּ נְאָנְצָעָ צְרוֹהָ אַיִהָרָעָ. קִיְּן מַעַנְשָׁעָנָם
קָוָם נִשְׁתָּאָקָ אַיִן גָּאָסָם. אַלְעָ שְׁלָקְהָעָן שְׁוִין לְאָגָם. אַיִן מִירָ גַּעַהָעָן
פָּעָרָטָאָלָט יְעָדָרָעָרָ פָּאָר זַיְךְ. אַרְום אַיִן אַרְום אַיִן אַזְגָּדָטָ, מִירָ
הָעָרָעָן נְאָרָ דַּעַם קָלָאָפָעָן פָּוָן אַוְנוּעָרָ אַיִגְעָנָעָ טְרִיטָ אַיִן דַּעַם בְּיָלָעָן
קָוָן דַּגְּנָטָ, וְאַסְמָדָרָהָעָן זַיְךְ אַרְום אַיִבְּרָעָן שְׂטָאָדָטָ. צְקוּמָעָנְדָרָגָ צָוָ
אַרְאָגָנָסָם, וְאַוְיַיְהָבָעָן זַיְךְ בְּעַדְאָרָקָט צְשִׁירָדָעָן, גַּעַהָם אַיִקְ
אַיִן צִימָעָרָטָ. —

פָעַנְדָעַלְיָה מִוּפָר סֶפְרִים

— איך נעה —ongan איך איהם — מיט דעם געסיל, אין מיין
סטען ציעען, און וואויהן געהסט-דו;
— וואויהן מײַנע קיס וועלען מײַה טראגען — ענטקערט ער מיר
סטען גוּפֿן.

— זו האסם קין סטאנציע נישט ? — מהו איך איהם א קראען .
— וועה , וועה ! — זאגט ער מיט א זיין — א פונגעל האט
איידר נעסט , א פוקס האט איזק זיין נארען , און איך , מענשען-קינד ,
הדאב נישט וואו מיי קאָפּ אַנְצְּשָׁפָאָרָעָן .

— איו ב' איה רען נאר קין בעליך זרכות נישטא ; וואו ענען
טערע ריעלע ?

— ב' אוננו זענען קיין בעליך-צדקות נישטא, אונזערע רייכע
האבען אויף א געונדרען פרעטראדען אָרעדמאן קיין רחמנות נישט. נישט
אלע רייכע היוער זענען אָפֿען פאר אָרעדמע לײַט און נישט יְדֻעָר
האָט די זויה אַרְבָּעָרְטָעָן וַיֵּעֶר שׁוּעָל. —

— הער מוק צ' ! — האב איה איתם געיאנט, שאקלענדינג
מייטן קאפא — גלוות, וויאס אויז 8 טיירער שאז אין נאטס אוצר,
דרדאם האט ער געשינקט אַטעןנה נאר זיין עלייעבט פאלק ישראל.
גלוות" געהער נאר אונז, יודען, אין נישט צו צייד, קיין אומת
קען עם מיט איהר כח נישט פערטראנען, לעבען אין גנותוי מיר
יודען. און ויבאלד דו האסט זויה געווען דערזו, האסט-דו, ברודער.

— וואם הימט ? ! — מהות עיר מגרען שטארק פשׂר.

חואנדערט — איך זאל וווערטן איז, מינסט דז' —
 נאָר אַיגעֶר! דער יודישער גאנט חיל נישט רייך וווערטן
 טיט נאָה אַידען, ער לאָוט זיך בענונגנע מיט די יודען הייטיעל
 ער האָט אוֹיף זיין וועלטיל. אַהן דר, נישקֶשֶׁה, האָט ער אוֹיך
 צוּנְגֵּן יודישע קבענִים, מיט וועלְעַ ער אַיְן פֿערנוּטָעַן הַמִּיד,
 צ' שפּֿרְעָזָן וּ אַזְן צ'וּ דער האָלְטָעַן וּ בַּיִם לְעַבְּעַן מִיט גְּרוּכָּעַ נְסִים.
 איך פּֿזְנָן נאָר נישט, דִּיךְ מְנִיר צ'וּ זַיִן, וּ זַיִךְ קְרִיסְטָן וּ פּֿרְיָהָעַר,
 גָּאָר דַּוּ זָלְטָט וּזְקָה צְנוּעוֹאַזְנָעַן צ'וּ דַּעַם יְוּדִישָׁעַן אַרטָּעַן, רָאתָה
 איך דִּיר, בְּדִי דַּוּ זָלְטָט קְעַנְגָּעַן וּזְהַעַם אַיְן עֲקוּיסְטִירָעַן, אַרְיְיבָּרַעַן.
 טְרָאַנְדְּרִינְגָּן דַּעַם יְאָךְ פָּזְן נְלוֹתָן. אַזְנְחָאַבָּן, וּזְיָהָן, מעַטָּעַם דִּיר
 שְׂעוּרָן זַיִן. נָאָר, נִישְׁקֶשֶׁה, מִיט דָּעַר צִימָט וּוּעַטָּה דַּזְן מִיט יְסָרוּרִים
 צְנוּעוֹאַזְנָעַן וּזְקָה, צְרוֹתָה, פְּרָעָנִיתָה וּוּלְעָן דִּיךְ אַוְסְלָעַהָרָעַן. ח'

— וודר גליה האט איהר גענאנט, רב משה — רוף איהר
טיך אן מיט א זיין — די געשילטע פון אונזער שפיזען זיך, איז
דורך און דורך טאקי מיט נסימ, פון אנטאנגען בי ענדע. פון דעם
בן, זאָס מיר האבען געגעסען אַפְּמָאַל אַין דער מַדְבֵּר פָּעָרְצִינְג יְאָהָר,
בְּיוֹ דָעַם בְּעַטְעַל-בְּרוּזִיט אַין הַיְנִינְגָּן גְּלוֹת. אַון דָּרְיעָבֶר כּוֹ יַעֲדָר
יָודֵעַ אַלְעַ מָגֵן אַגְּנָעַן טָאָקִין די פְּרָשָׁה פון דָעַם מָן, אַין דָרְפָּרְיה
גָּאָלֵן דָּאוֹנוּן, וּוְיִלְּ דָּאָס אַיְזִיבִּי אַיְהָם אַלְטָעֵנְלִיכְעַ גַּעַשְׁלַטְעַ.
עַם פָּאַסְטָן צַוְּ זַיְן שְׂטִינְגֶּר לְעַבְעַן, אַון אַיְזִיבִּי מַסְגָּל צַוְּ זַיְן נְשָׁהָה.
אָאָר נְשָׁתְּ דָּאָס בֵּין אַיְזִיבִּן. דָּרְצְעַהְלַט, זַיְתְּ-וּשְׁ מַוחְלָל, וּוּיתְרַעַר.

אַנְדָּעַלִוּ מַזְכָּרְטָה

— שׁוֹן נִיעַטָּא קִיּוֹן סֶפֶה וּזְמָם צַוְּ דָּרְצָעַהְלָעַן. בְּקִזְזָר, דָּעַר
חֲבָר מִינְעָר שְׁטָעַלְט אַוְס אַוְף כָּרֵר אַפָּאָר אַוְגָּנוּ. דָּרְהָעָרָעָנָדִין
טִינְעָ וּוּרְטָעָר, אָנוֹ רָוְטָה יְהָה אָנוֹ צַוְּ בָּרָה:

— זָאָגְ-וּשָׁעַ מִיר, בְּרוּדָעָר, מִיט אַמְּוֹלִיל, וּזְמָם הָאָב אַיְהָ צַוְּ
טָאָן ? דָּזָה הָאָסְטָה וְעַהְרָה פְּעַילָה נְעַרְעַטָּה, פָּגָנִי פְּשָׂהָ, אָנוֹ פְּאַרְשְׁטָעַדָּן
פְּאַרְשְׁטָעַה אַיְהָ גְּאַרְנִישָׁתָה.

— הָאָב צִיְּתָה ! אַיְהָ וּלְעַרְעַן הַלְּקָות גְּלוֹת, וַיְהִי
וְאַלְסָטָה קָעַנְעָן אַוְיכָהָלְטָעָן אָנוֹ נִיעַטָּה שְׁבָרְבָּעָן אַיְן דָּעַר מְוִית
הַגְּנָעָר. פָּוֹן אִיצְטָה אָנוֹ גְּעַדְמָה אַיְהָ דָּרְיָה אַרְיָה אָיְן גְּעַנְדָּר, וּוּסָט
מִיט אָנוֹן אַוְנָאַיְינָם וּוּאַנְדָּרְעוֹנָן, בַּיְוָה מִיר וּוּלְעָן גְּעַפְּנָעָן אַפְּ אַרְטָה,
אַפְּ נָקָם מְנוֹחָה, וּוּאוֹ יְהָה צַוְּ בְּעַוְעַעַן. אָנוֹ אַוְיכָנְלִילָעָן דִּי קְרָאַנְקָע
בִּינְעָר. נָאָר שְׁבָאָרָךְ וִיהָה, בְּיַיְן וּרְהָן ! גְּעַדְמָה אָנוֹ אַוְף יְהָה
דִּי וּדְרִישָׁעָסְוֹרָים אָנוֹ פְּעַגְנָעָם נִישְׁתָּמָעָט מִינְיָהָה, וּזְמָם אַיְהָ, דִּין רְבָּי,
לְעַהְרָעָן דָּרָה.

— אָנוֹ פָּוֹן דָּעַנְכָּאָל אָנוֹ, זִינְט עַר הָאָט וִיהָה מִיט אָנוֹן
סְקָאַכְפָּעַנְיָעָט אָנוֹ, "שִׁיצְטָה יְהָה אַגְּנָטָעָר מִינְעָט פְּלִיגְלָעָה" — אַוְנְמָעָר
מִינְיָהָה, הַיִּסְטָה עַם, לְעַהְרָעָן אַיְהָ אַיְדָם דָּעַם שְׁלָחָן-עַרְוָה פָּוֹן
דְּלוֹתָה, אַגְּנוּטָה לְעַקְצִיעָה הָאָב אַיְהָ אַיְדָם גְּעַנְעַבָּעָן. אַיְן דָּעַר מְרָאַגְנָדָעָי
פָּוֹן דָּעַם וּוּסָטָעָן פְּיִינְסְטָעַרָעָן יְוִדְיָהָעָן לְעַפָּעָן. אַיְהָ הָאָב אַיְדָם
אַוְיסְגָּעַלְעָרָעָנָט לְאָעוֹן וִיהָה בְּעַנְגָּעָן מִיט גְּאַרְנִישָׁתָה, וּוּיְנִינָּג עַכְעָן,
וּוּיְנִינָּג טְרִינְקָעָן, נִישְׁתָּמָעָט צּוֹקִיעָלָן נָאַגְּנָעַבָּעָן דִּי טְרָהָהָנָעָ קִישְׁקָעָ,
אַדְרָבָה, וַיְהִי נָאָר בְּעַשְׂטָרָאָפָּהָעָן אַפְּטָה מִטְּהָרָהָהָיָם, וַיְהִי זָאָל דָּאַרְבָּעָן,
בַּיְוָה עַם וּוּטָה פָּוֹן יְהָה וּוּרְעָעָן אַפְּגָנָהָרָה דָּרְבִּי צְרוֹק — אַפְּגָנָהָרָה
הַיִּסְטָה עַם.

אַיְהָה הָאָב אַיְדָם אַיְהָ עַנְכְּפָלָעָקָט דָּעַם סְוִידָהָמָה גְּעַהָן אַיְבָּעָר.
דִּי-הַיּוֹעָר, גְּעַלְעָהָרָעָנָט, אַנְכְּבָּיְגָעָן דָּעַם קָאָפָה פְּאָר אַיְטָלִילָעָן שְׁלָאָקָה,
פְּאָר אַיְטָלִילָס אַנְשִׁיקָעָנִישָׁ, בִּיְ-צּוּקָמָעָן וַיְיִוְיִיטָהָמָעָן דִּי אַלְעָעָ
שְׁטָעָרָעָנִישָׁעָן אָיְן וּוּגָה, אַוְיָף צַוְּ בְּעַקְמָעָן דִּי נְוִיטָנָסָטָעָ מִיטָּלָעָן
צַוְּ דָּרְהָאָלָלָטָעָן דָּאָם לְעַבָּעָן. אַזְוִינָהָמָה אָנוֹ נָאָה אַזְוּלָהָמָס דָּעַסְגָּלִילִילָעָן
הָאָב אַיְהָ אַיְדָם גְּלָלְעָרָעָנָט, אָנוֹ גְּלָלְיִוְבָּט אַיְזָה דָּעַר אַיְבָּרָשָׁטָרָה,
דִּי מִתְּהָאָרָה מִינְעָט אַיְזָה נִישְׁתָּמָעָט! תְּהִילָּת אַיְזָה אַיְדָם, דָּעַם
גְּלָמָדָה מִינְעָם, שְׁוֹעָרָה גְּנוּעָן אַוְיכָזָהָלָעָן אַזְוּלָהָמָס בִּיטָּעָרָה נְכִינָהָמָה,
גְּנוּוֹאָלָט וִיהָה אַפְּ מְעַשָּׂה אַנְטָאָן, אַיְדָעָר אַזָּא לְעַבָּעָן אַיְן צְרוֹת אַיְזָה
גְּלִילְבָּעָר טָאָקָי בָּאָלָד אַפְּמָהָה מְשׂוֹהָה אַיְגָזָעָהָמָעָן, אַבָּעָר בִּיסְלָעְקָוָיָהָמָעָן

שם און יאנח אין טוואגען

אוֹ עד מיט צירות געועאָוַיַּט געוֹאָרְעָן. גענאנֶנֶעָן חוֹית אֵין דָעַם לעַדְעַס
אוֹוֹ, אוֹ עַר האָט שׂוֹין דערנוֹריַּט די העַלְכַּטְשׁוֹעַן קָוָן קָאַרְקִיַּט,
קָוָן אַפְּבָעַרְטָרָאָגָעַן, אַרְאַבְּשָׁלִינְגָּעַן אַלְעָלְיַּי מִינְיַּתְרָעַנִּיות, אוֹהַ פִּינְגָּעַן
דָעַם יְנִידְגִּינֶן נָחַת קָאַרְשְׁבָּעַת עַר וַיַּי עַכְתָּר אַמְתִּיר יַד . הַיָּמִן,
נִישְׁקָה, מַעַג עַר שׂוֹין אַבְּרַכְתָּעַן נְלוֹת... אוֹ חָאוֹיל אֵין צַ אֲדָם ! —
הָאָט רַב מִשְׁאָה גַּעֲנָרִינִים וַיַּן עַרְצָעַה לְהֹנֵג מִיט אַשְׁמִיכָּעַל — אוֹ חָאוֹיל
אִידָּם אָוֹן אוֹ וָאוֹילְמִיר, וַיַּן רַבְּיַז, וְזָם אַיְהַה אַהֲבָה גַּעֲנָעַס
אַזְּיוֹנִים צַ וְעַה...»

נָאֵךְ פְּרִיעֵל שָׁאלֹת֙ הַאֲבָבָּא אֵיךְ גַּעֲהָטָּה צְדָקָתְּךָ כְּמַהְוָן, נָאֵךְ
סְמִיאָן שְׂוִין נִישְׁתְּגַעַעַן מַעַדְרָן נְעַנְגָּצִיט צְוָו עֲבָרְבִּינְגָּעָן מִיטָּאִידָּם —
דָּעֵר צָוָן אַיְזְנְגַעַטְמָעָן צְוָא נְרוּיסָעָן סְטָאנְצִיעָן, וְזָא אֵיךְ הַאֲבָבָּא
גַּעֲרָאָרְטָן זָהָאָפְשָׁטְיָנְגָּעָן אָוָן צְוָא שְׂדִידָעָן זְיָגָן מִיטָּרְבָּהָן חִיטָּמָן
זְיָגָן זְיָגָן הַזּוֹן עַזְוִינְדָּן.

אוֹרְגָּנָה הענידינָגָן פְּנוּס וַאנְגָּן כִּיטָּמִינָעָ פַּעַךְ. דָּאָבָּ אַזְּקָעָ בעמְעַרְקָט, וַיְיַעֲרֵר פָּאָלִיךְ שְׁטוּחָת אַין אַוְיַונְקָעָל אַין כּוֹרְעָט אַזְּקָעָ טִיטָּן קְאַגְּדוּקָטָאָר מִיטָּנְרוּסָה הַכְּנָעָה אַין אַזְּבָּרָאָלָעָן גַּמְבָּוּתָאָ.

שְׂנִידָאַלִי מַזְכֵר סָגְרִים

און שטעקט דערבי מיס א רחמנות-פנימיל. איהם אריין אין דער האָזֶן
א זולבערנע מטבחע. איך האָב באָלֶד פערשטאנען דעם פירוש פון
זין איבערשטומעסען זיך מיט דעם קאנדוקטאר, דעם סוד קון דער
טבחע, און וואָס דער תלמיד רב משה דעם שנידיערums פערלאָנטס.
איך האָב אוֹתְגָּעָהִיבָּעַן די אוֹינָעַן צום הימעל און פון טיעָפָע
הארצען געוֹאנְטָן:
„רבָּנוּ-שְׁלָ-עוֹלָם! עַם וְאֶל זְיוּן דָּעָר וְוַיְלָעַן תּוֹן פָּאָר דִּיר נָאָט,
מִין נָאָט, עַם וְאֶל נָאָה זְיוּן פְּיֻלָּה, פִּיעָל הַלְּמָדִים אֲזַעַלְקָע — וְעַט
זְיוּן שֵׁם מִיט יְקַתֵּן בְּרוֹדָעָר, שְׁלוֹם אַוְיָה דָעָר וְעַלְתָּה, אָוּן פְּרִיעָרָשׁ
אוֹיְף בְּלִ יְשָׁרָאֵל, אָמָן וְ"